

ÜSAVAT

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 14 noyabr 2017-ci il Çərşənbə axşamı № 236 (6850) Qiyməti 60 qəpik

Xəbər

Psixotrop maddələri qanunsuz satan əczaçı tutuldu, müdürü axtarışa verildi

yazısı sah.14-də

Gündəm

Rusiya və Türkiyə prezidentləri arasında 2 ayda iki görüş

Qarabağ məsəlesi də görüşdə müzakirə olunacaq

yazısı sah.5-də

Qarabağ problemini hansı modelə həll etməli...

yazısı sah.9-da

Ermənilərin Bakıya ayaq aeması sərt etiraz doğurdu

yazısı sah.9-da

"Yüksəliş-C" MTK sədrinin 26-ci dələduzluğu da üzə çıxdı

yazısı sah.15-də

Eldar Mahmudovun müdafiəsinə ehtiyac olarsa... - reaksiyalar

yazısı sah.4-də

Dərmanlara pul tapmayan Rasim Balayevə kim qayğı göstərməlidir?

yazısı sah.10-da

15 il yatdı, çıxdı, kitab yazdı - "Mən Quliyəm"

yazısı sah.7-də

"Düşünürəm ki, gələn il siyasi proseslər baxımından çox maraqlı olacaq" - Aida Qəmbər

yazısı sah.6-da

Anonim kimi təqdim edilən Azərbaycan mahnları - onları necə xilas edək...

yazısı sah.10-da

İcra başçısı sahibkarı Gədəbəydən didərgin salmaq istəyir

yazısı sah.4-də

Qarabağla bağlı "Bakı-Ankara-Moskva-İrəvan formatı"... mümkün mü?

yazısı sah.11-də

Boynunda "rus ilgəyi" olan Sərkisyan üçün çoxməchullu tənlik

ERMƏNİSTANIN TALEYİ HƏLL EDİLİR - KRİTİK 10 GÜN

İrəvanda tələbə etirazlarının bu həftə pik həddə çatacağı gözlənilir - ölkə yeni qanlı toqquşmalar astanasında; 24 noyabra kimi həm Brüssel, həm də Moskva ilə anlaşmalı olacaq Sərkisyan Kremlin "dobro"sundan məhrum ola bilər...

musavat.com
Təogrul İsmayılov

yazısı sah.8-də

Partiya sədrindən 2018 seçimləri ilə bağlı ilginc iddia

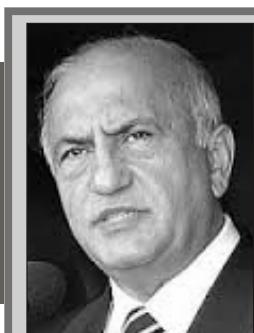
Sərdar Cəlaloğlu: "Azərbaycanda hakimiyətə qarşı favorit namizəd böyük maliyyə resurslarına sahib olan bir şəxs ola bilər"

yazısı sah.3-də

Qurban Yetirmişli:
"Azərbaycan üçün zəlzələ qorxusu yoxdur"

yazısı sah.15-də

Əli İnsanov bu gün yenə hakim qarşısına çıxarılır

yazısı sah.5-də

Hüseyn Abdullayevin utopiyası və intriqası

yazısı sah.7-də

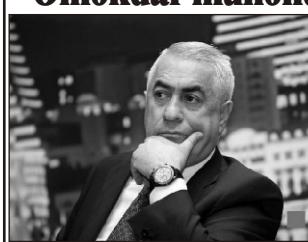

Prezident Gəncəyə 7 milyon manat ayırdı

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Gəncə şəhərində çoxmənəlli binaların əsaslı təmiri və abadlıq-quruculuq işlərinin davam etdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında səroncama imzalayıb.

APA-nın məlumatına görə, Gəncə şəhərində çoxmənəlli binaların dam örtüklerinin dəyişdirilməsi və fasad hissələrinin əsaslı təmiri, həmçinin abadlıq-quruculuq işlərinin davam etdirilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il dövlət bütçəsində nəzerde tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondundan Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinə 7 milyon manat, o cümlədən 72 çoxmənəlli binanın dam örtüyünün dəyişdirilməsi və fasad hissəsinin əsaslı təmiri üçün 5 milyon manat, abadlıq-quruculuq işlərinin davam etdirilməsi üçün 2 milyon manat ayrılib.

Cavid Qurbanov və daha üç nəfərə "Əməkdar mühəndis" fəxri adı verildi

Prezident İlham Əliyev Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu xəttinin istifadəyə verilməsi münasibətilə bir qrup şəxslə "Əməkdar mühəndis" fəxri adının verilməsi haqqında səroncama imzalayıb.

APA-nın məlumatına görə, Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu xəttinin tikintisində və istismara verilmesində fərqləndiklərinə Bədən Murad Otariyevi, Qasimov Cəmil Həsən oğlu, Qurbanov Cavid Qəmbər oğlu və Rzayev Telman Ağaməğlan oğluna "Əməkdar mühəndis" fəxri adı verilib.

Mobil zəng xidmətləri testlərinə əsasən, "Nar" şəbəkəsi ölkədə ən yüksək nəticə göstərdi

Gəlin birlikdə böyüyək

Sınaqları mühəndislik və test xidmətləri üzrə müştəqil beynəlxalq şirkət kimi tanınan "P3 Communications" tərəfindən keçirilib.

Mobil rabitə şəbəkələrinin müqayisəli testləri Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində yerləşən şəhər, kənd, qəsəbə və magistral yollarda aparılıb. Tamamilə seyyar test şəklində təşkil edilmiş bu sınaqların 55%-i Bakı, Gəncə, Sumqayıt, Mingəçevir, Şəki, Şirvan və Quba kimi şəhərlərdə, digər hissəsi isə Xirdalan, Lənkəran, Qəbələ, Xaçmaz kimi daha kiçik şəhərlər, eləcə də şəhərlərə yollarda təşkil edilib. "P3 Communications" şirkətinin apardığı sınaq metodologiyası əhatəli xidmətlər üzrə müştəri təcrübəsinə əsaslanır.

Qeyd edək ki, "Nar" 2017-ci il ərzində mobil rabitə şəbəkəsinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində əhəmiyyətli layihələr həyata keçirib. Bir müddət önce mobil operator şəbəkə keyfiyyətinin davamlı təkmilləşdirilməsi strategiyası çərçivəsində mobil telefon vasitəsilə ünsiyətdə olarkən səs keyfiyyətinin nəzərəçarpaq dərəcədə artırılmış təmin edən "HD-Voice" (High Definition Voice) xidməti təqdim edib. Məhz bu kimi addimlar sayəsində, aparılmış test nəticələrinə görə "Nar"-ın zəng xidmətləri üzrə ölkədə ən yaxşı mobil rabitə operatoru olduğu qəbul edilib.

Bələ ki, şəbəkənin əhatə dairəsinin genişlənməsi, mobil zəng və internet xidmətlərinin keyfiyyətinin artırılması məqsədilə bütün ölkə ərazisi boyunca baza stansiyalarının sayı əhəmiyyətli dərəcədə artırılıb. 3G şəbəkəsində aparılan təkmilləşdirmə işləri çərçivəsində ATM texnologiyali transmissiya xətləri üzərində işləyen 3G baza stansiyalarının sayı üç dəfə azaldılıb və müasir tələblərə cavab verən IP texnologiyasına əsaslanmış transmissiya xətləri ilə əvəz edilib. Baza stansiyalarının IP transmissiya zolağı boyunca "Son məntəqələr arasındakı tutum" (Last Mile Capacity) 2016-ci ilin son günü ilə müqayisədə şəbəkə üzrə ümumilikdə 53% artıb.

"Yeni Müsavat"ın dostları qəzeti ad gününü təbrik edir

"Yeni Müsavat" qəzeti 28-ci ad günü münasibətilə comiyyətin tanınmış üzvləri, siyasetçilər və media nümayəndələri bizi təbrik edib. Musavat.com xəber verir ki, son bir neçə gündə redaksiyamız gələrək, qəzeti rəhbərliyini, onun əməkdaşlarını bu xoş gün münasibəti tabrik edən dostlarmış siyahısını isə gündən-güneşinən.

Onların sırasında ölkənin önde gələn operator şirkətləri, banklar və səfirliklər də var. Son olaraq Türkiyənin Azərbaycanda səfiri Erkan Özoral da "Yeni Müsavat" Media Grupunun rəhbəri Rauf Arifoğlu arayaq, onu təbrik edib. Cənab səfir redaksiyaya göndərdiyi təbrik məktubunda isə yazıb: "Yeni Müsavat" qəzeti sinin 28-ci kuruluş yıldönümü vesi-

lesile sizi ve bütün çalışanınızı

cularına göndərdikləri təbriklərə, xoş arzulara görə təşəkkür edir, hər il bu eləmetdar tarixdə onu yada salanlara minnətdarlığını bildirir.

"Yeni Müsavat" Media Grupu isə dostlarına və sadıq oxu-

Türkiyə səfiri "Hərbi And" qəzeti ilə görüşdü

1 3 noyabr 2017-ci ildə Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri Erkan Özoral "Hərbi And" qəzeti 15 illiyi münasibəti ilə qəzeti əməkdaşlarının bir qismi ilə Türkiyənin Azərbaycandakı səfirliliyində görüşüb. Musavat.com -a verilən məlumatda bildirilir ki, görüşdə Türkiye-Azərbaycan dostluq münasibətlərindən, hər iki xalqın rəfahının təmin olunmasından, Türkiyə ilə Azərbaycanın birgə əməkdaşlığından danışılıb.

Erkan Özoral "Hərbi And" qəzeti təsisçisi və baş redaktoru Emin Həsənlini və kollektivin digər üzvlərini təbrik edib. Türkiye ilə Azərbaycanın dostluq münasibətinin hər iki ölkə arasında əlaqələrin möhkəmləndirilməsində mühüm rol oynadığını qeyd edib. Səfir Heydər Əliyevin "Bir millet, iki dövlət" kefəlini vurgulayıb və "Hərbi And" qəzeti təsdiq etdi. Bakının işğaldan azad olunması ilə bağlı xüsusi buraxılışlar hazırlanmasını, tədbirlər keçirməsini, bir sözə qəzeti bu istiqamətdəki fealiyyətini yüksək qiymətləndirib.

Daha sonra Emin Həsənli çıxış edərək, Türkiyənin Azərbaycandakı səfirinə öz təşəkkürünü bildirib. Əlavə edib ki, qəzet yaradıldığı gündən daima Türkiye səfirləri tərəfindən dəstək göstərilir və qəzət ilə texniki avadanlıq da məhz Türkiyə səfirləri tərəfindən verilib. E. Həsənli Türkiyə-Azərbaycan dostluğunun köklərinin qədimlərə dayandığını vurgulayaraq, Birinci Dünya məharibəsində Nuru paşanın komandanlığı ilə Türk Qafqaz İslam Ordusunun Bakını bolşevik-dəsnək silahlılarından xilas etməsindən, Çanaqqala döyüündə Azərbaycanın Türkiyəyə maddi və hərbi yardımından, hazırda da bu dostluq-qardaşlıq münasibətinin uğurla davam etdiyindən və əlaqələrin genişləndirməsi üçün böyük imkanların olduğunu dənilər.

Bakıda itlər müstəntiqin ayağını parçaladı

Bakıda xidmət vaxtı polis müstəntiqini küçə iti dişləyib. "Report"un xəbərindən görə, hadisə paytaxtın Səbəylə rayonu ərazisində qeyd olunub.

Məlumatda görə, Səbəylə Rayon Polis İdarəsinin müstəntiqi, polis kapitanı Anar Miralayev küçə itlərinin hücumuna meruz qalıb. Heyvanlardan biri A. Miralayevin sağ ayağının dizdən aşağı hissəsini gəmirərək parçalayıb.

Xəsəret alan müstəntiq xəstəxanaya yerləşdirilib. Ona quduqluq əleyhinə vaksin vurulub və yarasına 24 tiq qoyulub.

İranda zəlzələ nəticəsində ölünlərin sayı 400-ü ötüb

İran-İraq sərhədində baş vermiş güclü zəlzələ nəticəsində İranın qərbi əyalətlərində, o cümlədən Kırmanşahda ölünlərin sayı 407-ə çatıb. «Trend»in məlumatına görə, bu rəqəm İranın yerli mediası tərəfindən sözləndirilib.

Yaralıların sayı isə təxminən 6700 qeyd olunur.

Qeyd edək ki, 2 gün əvvəl İran-İraq sərhədində 7,2 məqnituda gücündə zəlzələ qeydə alınır.

Hadisə ilə əlaqədar ilk Avropa Aralıq dənizi Seismoloji Mərkəzi (EMSC) məlumat yayıb.

Yeraltı təkanların ocağı yerin 10 kilometr dərinliyində olub.

İraqda isə zəlzələ qurbanlarının sayı 11 olub, onlarla insan yaranıb.

Bildirilir ki, İranın bəzi ərazilərində elektrik enerjisi təchizatı dayandırılıb, telefon və internet xidmətləri işləmir.

Qeyd edək ki, İranda 1990-ci ildə 40 min adamın ölümü ilə nəticələnmiş zəlzələ baş verib.

Bəssəagli

Rauf Arifoğlu və "Yeni Müsavat" Media Grupu iş yoldaşları Mahizər Məmmədovaya və Emin Ələsgərova əzizləri
Sura xanımın vəfatından kədərləndiyini bildirir, dərin hüznlə başsağlığı verir.

Prezident seçkisi ilin bir ay yarım, seçkiye ise təxminən 11 ay qalib. Hakimiyətin seçki hazırlıqları üçün kifayət insan, maddi, inzibati resurslarının olduğunu aydınlaşdırır. Bu resurslar iqtidaların işini şübhəsiz ki, asanlaşdırır. Seçki kimi ağır prosesdə müxalifət düşərgəsinin işinin heç də asan olmadığı da bəlliidir. Artıq müxaliflərin özləri də indiki vəziyyət davam edəcəyi halda, seçki ilindən ciddi nəticə gözləmirlər.

olub-olmadığını, Sərdar Cəlaloğlu dedi ki, Azərbaycanda tam demokratik və ədalətli seçimlər keçirilərsə, yalnız o zaman şans məsəlesi ciddi əhəmiyyət daşıyır: "Seçki kampaniyası ənənəvi şəkildə olarsa, bu cür seçimlərdə şansın olub-olmamasının əhəmiyyəti olmur. Belə vəziyyətdə hakimiyət və seçki komissiyaları hansı qüvvənin əlinədirse, şans da yalnız ondadır. Hazırkı vəziyyətdə müxalifət düşərgəsindən heç kimin şansı yoxdur. Favorit namizəd isə seçki kam-

na sahib olan bir şəxs ola bilər. Əgər bu gün bəlli olan naməzərlərin sırasında böyük maliyyə resurslarına malik olanı yoxdursa, deməli, favorit bunnardan olmayıcaq. Ukrayna və Gürcüstəndəki məlum siyasi proseslər göstərdi ki, postsovjet məkanında hakimiyət dəyişmələri yalnız böyük maliyyə resurslarının və xarici dövlətlərin ciddi dəstəyi ilə mümkün olur. Belə bir resursu və dəstəyi olmayan kimse Azərbaycanda seçimlərdə böyük dəyişikliklərə, qələbəyə nail ola bilməz".

"Maliyyə resurslarının yoxluğunda və qeyd olunan dəstəyin olmamasında müxalifət liderlərinin illərdir apardıqları siyasetin, davranışının da rolü varmı" sualına

Azərbaycanda əfvə bağılı müraciətlər araşdırılır

"Azərbaycan dövlətinin və prezident İlham Əliyevin humanizm siyasetindən irəli gələrək əfvə bağılı müraciətlərə hər zaman diqqətə yanaşılır".

Bunu "Trend"ə Milli Məclisin deputati, Azərbaycan Prezidenti yanında Əfv Məsələləri Komissiyasının üzvü Azay Quliyev deyib.

A.Quliyev bildirib ki, əfv sərəncamının verilməsi dövlət başçısının müstəsna səlahiyyətinə aiddir. Bununla yanaşı, əfvə bağılı həm Əfv Məsələləri Komissiyasının üzvlərinə, həm də birbaşa Prezident Administrasiyasına müraciətlər mütəmadi daxil olur:

"Əfv Məsələləri Komissiyası daimi fəaliyyət göstərən bir institut olduğundan, bu müraciətlər hər zaman araşdırılır, aidiyəti üzrə dövlət qurumlarının rəy və tövsiyəsi nəzərə alınmaqla Komissiyanın müzakirəsinə çıxarılır. Komissiya vətəndaşlar tərəfindən daxil olan hər bir müraciəti diqqətə araşdırıldıdan sonra əsasnaməsinə uyğun olaraq müvafiq qərarlar qəbul edir. Hazırda bu proses davam edir".

Qeyd edək ki, sonuncu əfv sərəncamı Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən bu il martın 16-da imzalanıb. Həmin sərəncam 423 nəfərə şamil edilib.

DİN Çevik Polis Alayına mülki işçilər axtarılır

"İctimai asayıñın qorunmasında vətəndaşların iştirakının təmin edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-ci il 2 mart tarixli Fərmanının icrası çərçivəsində Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Əlahiddə Çevik Polis Alayı vəkant mülki işçi vəzifələrinə xidmətə qəbulələrə əməkdaşlığı ilə istirak edir.

Musavat.com-a verilen məlumatata görə, müsabiqədə həqiqi herbi xidmət keçmiş, yaşı 23-dək, boyu 180 santimetr və yuxarı olan, özü və yaxın qohumları məhkum olunmamış, tam orta, orta ixtisas və ali təhsilli, atletik bədən quruluşuna malik, "Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında xidmətkeçmə haqqında Əsasname" ilə müəyyən olmuş şərtlərə cavab verən Bakı və Sumqayıt şəhərlərində, eləcə də Abşeron rayonunda daimi qeydiyyatda olan kişi cinsi vətəndaşlar iştirak edə bilərlər.

Qeyd edilən tələblərə cavab verən və işe qəbul olunan şəxslər polis orqanlarının vəzifəli şəxslərinin rəhbərliyi altında ictimai asayıñın qorunması üzrə funksiyaların (polise ictimai dəstək) yerinə yetirilməsinə cəlb olunacaq, xüsusi geyim forması ilə təmin ediləcəklər. Onlara Daxili İşlər Nazirliyinin mülki işçiləri üçün müəyyən edilmiş təminatlar şamil olunacaq.

İctimai asayıñın qorunmasında 2 il əməkdaşlıq etmiş şəxslər daxili işlər orqanlarında, o cümlədən Əlahiddə Çevik Polis Alayında xidmətə qəbul zamanı üstünlük verilecek.

Müsabiqədə iştirak etmek istəyən şəxslər şəxsiyyət vəsiqəsini təqdim etməlidirlər.

Əlavə məlumat almaq istəyənlər Əlahiddə Çevik Polis Alayının Kadrlar şöbəsinə (012) 590-64-68 nömrəli telefonla müraciət edə bilərlər.

Partiya sədrindən 2018 seçimləri ilə bağlı ilginc iddia

Sərdar Cəlaloğlu: "Favorit bugünkü namizədlərdən olmayıcaq"

Bu barədə söhbət etdiyimiz ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu bildirdi ki, bugünkü siyasi vəziyyət, müxalifətin passivliyi davam edəcəyi halda 2018-ci il prezident seçimlərindən də fundamental dəyişiklik gözlənilmir. Bununla belə, S.Cəlaloğlu indi verilən proqnozların əksinin də baş verəcəsini istisna etmir: "Dünyada siyasi proseslər o qədər sürtələ inkişaf edir ki, hər dəqiqə siyasi palitra dəyişə bilər. Ona görə də bu gün üçün verdiyimiz proqnozlar özünü doğrultmaya da bilər. Seçkilərə yaxınlaşdqıca daha çox seçimlər mülahizələr yürədə bilərik. İndiki şərtlər daxilində növbəti seçimlərde də ciddi nəticələr alınmayaçaq, bizim gözlediyimiz dəyişikliklərin olması, mənçə, baş verməyəcək".

O ki qaldı bu gün prezidentliyə namizədləyi irəli sürüyünlər və namizədləyi irəli sürüyünlər siyasi liderlərdən hansının nisbətən şanslı

paniyasının gedisində əsasən bəlli olur və yəqin ki, bu dəfə de olacaq. Ancaq favorit namizədin olması o demək deyil ki, onun prezident olmaq şansı da var. Hansısa namizədin şəxsiyyəti diqqəti cəlb edə, cəmiyyətde ümidi yarada bilər. Amma təkçə bu amil seçimlərin taleyi həll etmərək. Azərbaycanda həkimiyətə qarşı favorit namizəd böyük maliyyə resursları-

"Müxalifət düşərgəsinin en böyük problemi pulsuzluqdur, yoxsa seçkinin ədalətli keçirilməməsi və beynəlxalq dəstəyin olmaması" sualına ADP sədri belə cavab verdi: "Müxalifət düşərgəsinin və namizədlərinin üç ciddi problemi var. Birinci problem pulsuzluqdur, ikinci, xalqdan və beynəlxalq birlikdən dəstəyin olmaması, üçüncü problemi ise

□ Etibar SEYİDAĞA

Xaçmaz rayon Mərkəzi Xəstəxanasının həkim-narkoloqu Ağaçkerim Muradxanov çıxış edərək yetkinlik yaşına çatmamış şəxslərin tütin məməlatlərinə çıxışlarının məhdudlaşdırılması yönündə aparılan maarifləndirici tədbirlər barədə danışır, aparılan müzakirələr yüksək qiymətləndirilir.

Dəyirmi masada rayon icra həkimiyətinin, təhsil şöbəsinin nümayəndələri, müəllimlər, bir sıra orta məktəblərin təriyə işləri üzrə direktor müavinləri, habelə QHT VƏ KİV təmsilçiləri də iştirak ediblər. Tədbir zamanı bu sahədəki beynəlxalq təcrübə, mövcud qanunvericilik bazaşı, qanunların tələbləri ilə bağlı maarifləndirme işləri ilə yanaşı imperativ mexanizmlərin tətbiqi məsələləri birgə müzakirə edilib.

Qeyd edək ki, layihə çərçivəsində növbəti həftələrdə Salyan və Yevlax rayonlarında da dəyirmi masaların keçirilməsi nəzərdə tutulub.

□ Musavat.com

malov layihənin günümüzdəki əhəmiyyəti barədə geniş məlumat verib. Həmçinin Azərbaycanda Vətəndaş Cəmiyyətinin İnkıfəsına Yardım Assosiasiyanın (AVCIYA) eksperti Məhərrəm Zülfüqarlı da problemi ciddiliyini diqqətə çatdırıb və bu sahədə icti-

mai sektorun rolu barədə fikirlərini bölüşüb. Daha sonra cari ilin mart ayında Bakı şəhərində "ELS" Müstəqil Araştırmalar Mərkəzi tərəfindən heyata keçirilmiş sosioloji tədqiqatın nəticələri təqdim edilib. Sosioloji sorğunun nəticələrinin müzakirəsi zamanı

Sabiq milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudovun həbs ediləcəyi ilə bağlı xəberlər ölkə gündəmindən düşmür. Son bir həftədə iki dəfə istintaqda ifadə verdikdən sonra fotoları yayılan sabiq nazirin hətta bu həftənin sonuna qədər qoluna qandal vurulacağı iddia olunur.

"MTN inqilabi" çərçivəsində məsuliyyətə cəlb edilən şəxslərin hamisəna hökm oxunduqdan sonra Mahmudovun da dəmir barmaqlıqlar arxasına düşəcəyi deyilir. Azərbaycanın təhlükəsizlik sistemine ciddi zərbə vuran, bir çox müdafiə cinayətlərdə adı keçən keçmiş nazirin həbs edilə biləcəyi barədə xəbərlər eyni vaxtda ölkə müxalifətinin, hüquq müdafiə təşkilatlarının, mətbuat orqanlarının onun hər hansı bir hüququ pozulسا, onu müdafiə edib-etməyecəkləri ilə bağlı da məsələ gündəmə oturub. Bu da təsadüfi deyil. Çünkü idiyə qədər hakimiyətdən "vurulmuş" Mahmudov tipli məmurlara müxalifətin qucaq aşması kimi nümuneler az olmayıb. Məsələn, sabiq sehiyyə naziri Əli İsanov, keçmiş iqtisadi-inkışaf naziri Fərhad Əhmədov, eks-deputat Hüseyin Abdullayev, Beynəlxalq Bankın keçmiş rəhbəri Cahangir Hacıyev və başlıca.

KXCP sədri Mirmahmud Mirəlioğlu inididən bu barədə danışmanın tez olduğunu söylədi: "Mediadan fərqli olaraq həbs olunacağınan inanıram. Baxmayaq ki, bu istiqamətdə bəzi söz-söhbətlər gedir. Həbs edilsə, o zaman verdi-

Eldar Mahmudovun müdafiəsinə ehtiyac olarsa... -reaksiyalar

Mirmahmud Mirəlioğlu: "Həbs edilsə, o zaman verdiyiniz sualın cavabına baxarıq"

Fazıl Mustafa: "Biz niyə cinayətkarın hüququnu qorunmalıdır?"

Aynur Camalqızı: "Onun müdafiəyə ehtiyacı yaranarsa..."

Novella Cəfəroğlu: "Hər bir insan kimi onun da hüquqlarını müdafiə edəcəyik"

yiniz sualın cavabına baxarıq. Onun hansı maddələrlə, necə həbs olunacağından, eləcə də cəmiyyətə məlum olan barəsindəki faktlardan çıxış etsək, idiki halda onu müdafiə etməye lüzum yoxdur. Diger tərəfdən, idiyə qədər həbs edilən şəxslərden ödenişlər edənlərin, azadlıq buraxılanların şahidi olduq. Hətta deyərdim ki, gözləntilərin əksi də ola bilə. Bel-

kə onun adını bu qədər hallandırıqdan sonra ona vəzifə verəcəkler, kim bilir..."

Böyük Quruluş Partiyasının sədri, hüquqsunas deputat Fazıl Mustafa bunları dedi: "Mən hüquq müdafiəçisi deyilim. Amma onu deye bilərəm ki, kimsə cinayətkardır, biz niyə cinayətkarın hüququnu qorunmalıdır? Əksinə, biz cinayətkarın həbsinə təref du-

deyə bilərəm ki, bu məsələ ilə məşğul deyiləm".

"Telegraf" Media Qrupunun rəhbəri Aynur Camalqızı mətbuat olaraq, Mahmudov barəsində xəbəri onların da dərc etdiyini qeyd etdi: "Açıq, vətəndaş olaraq MTN etrafında gedən proseslər, məhkəmə işlərinə məraqq göstərmirəm. Amma media olaraq, işimiz olduğuna görə bu məsələ ilə bağlı xəbərləri biz də veririk. Eldar Mahmudovun istintaqda cəlb olunduğu barədə məlu-

matlarla mən də tanışam. Prosesləri izleyib, təbii ki, yayırıq. O, həbs edilərsə, məhkəmə zamanı müdafiəyə ehtiyacı olacağı halda deyə bilərəm ki, biz, sadəcə, öz işimizi görməliyik. Sırf media olaraq, vezifemiz nədən ibarətdir, o işlə məşğul olmaliyiq. Onun müdafiəyə ehtiyacı yaranarsa, ölkədə vəkillik institutu var, ora müraciət edə bilər. Yəqin ki, vəkilleri də olmamış deyil. Bir da onu deyirəm ki, bizim işimiz, sadəcə, xəbər yagmaqdır".

Hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlu sabiq nazirinə bağlı məsələni müzakirə etdiklərini bildirdi: "Açıq, Mahmudovla bağlı mənə o işdən çıxarırlarken atasının kənddəki heykəlinin uçurulması çox pis təsir etdi. Eldar Mahmudov na qədər canı olsa da, onun atasının bura nə dəli var idi? Atası professor olub, özü də çox hörmetli insan idi. Mahmudov vəziyyəti o həddə çatdırıb ki, atasının heykəlini uçururlar. Bu olmamalı idi. Hər kəs özünə cavabdehdir. Bəh-bəhələ heykəli qoymağa icazə verilir, amma sonradan uçurulur. Ölen insanı bu şəkildə təhqir etmək olmaz. Bu, Eldar Mahmudovun öz günahıdır. Amma millet də hüquq baxımından canı olmalıdır. Mahmudov həbs etdiyi zaman ona işgəncə versələr, döysələr sözsüz ki, hər bir insan kimi onun da hüquqlarını müdafiə edəcəyik. Çünkü xoşumuza gəlməsə də, canilərin də döyüldən hüquqlarını müdafiə edirik. Amma cinayətləri özü töredib, özü də cavabdeh olmalıdır".

□ Cavanşir Abbaslı

İcra başçısı sahibkarı Gədəbəydən didərgin salmaq istəyir-təfərrüat

Ramiz Yediyarovun hikkəli qərarı 10 nəfər vətəndaşı işsiz qoyub; Bakıya sığınan sahibkar dövlət rəhbərliyindən kömək istəyir

"Ramiz Yediyarov 2013-cü ildə obyektimin qarşısını kərpicə hərdürdü. Şikayət etdim, özüne də xəber göndərdim ki, bu mənim işimə ziyan edir. Qişın günü götürüb hördürdüyü daş həssarın önünə ağaclar ekdi. 6 ildir ki, normal fəaliyyət göstərməyimə mane olur. Gədəbəy dağlıq rayondur, düşmənələ üz-üzəyik. Rayonu tərk edib heç hara getmək fikrimiz olmayıb. Başımıza aşağı salıb işimizi görürük, başçı imkan vermir" - rayon sakini Fəxreddin Fərəməz oğlu Bağırov belə deyir.

Başçıdan sahibkara qarşı "troya atı" gedisi və fiaskosu

Onun sözlerine görə, Ramiz Yediyarov başçı təyin olunanınən sonra ona da xəber göndərib. "Gəlib kömək istedilər, dedik ki, imkaniımız çatandan etməye hazırıq. Amma bizdən gücümüzdən 10 dəfə artıq kömək istedilər, edə bilmədik. Bundan sonra illerdə ki, bizim işimizə en müxtəlif maneeler töredilir. Ramiz Yediyarov 2013-cü ildə getdirib obyektimin qarşısına çəkdirdiyi kərpic hasarı üstüne cənab prezidentin sözleri yazılış plakat yapışdırıldı. Bunu həmin vaxt etdi ki, mən həmin hasarı sökülməsi ilə bağlı müxtəlif qurumlara, ölkə rəhbərliyinə şikayətlər edirdim. Dedi ki, prezidentin sözleri yazılış plakat işime ziyan vurdunuğu düşünürse, mən bunu ziyan bilmirəm. Günlərin birin-

də isə həmin plakatı gecə yansişərət kameralarına düşmüşdü və həmin xidmət əməkdaşları uğurlatıldı. Bunu ona görə etdirmişdi ki, sonradan desinlər ki, guya plakat mən söküdürüməsem və mənim həbsim üçün əsas yaransın. Plakat nəşrlərinə görə qarşılıqlı videoonu da eləvə etməkə müvafiq qurumlara şikayət etdi. Bündən sonra Ramiz Yediyarov xəbər göndərdi ki, mənimlə işi olmayaq, banş təklif etdi. Razılaşdıq. Amma hasarı yenə də sökmədi.

"Şikayətimə cavab yazdı ki..."

2017-ci ildə mənim obyektimin qarşısına çəkiliş hasarı sökülməsi ilə bağlı şikayətəmə cavab yazar ki, hasarı guya özüm çəkdirmişəm. Ətrafindan da dedilər ki, səkə biler. Mən də söküdürüüm. Gədəbəydəki bütün dövlət idarələrini üstüme qaldırdı. Obyektimə basqın təşkil etdi. Ölkə rəhbərliyinin bu işdən xəber tutmaması üçün məni tacrid etməyi planlaşdırırdılar və hansısa bəhanə edib müvəqqəti həbs edəcəklər. Ona görə də basqından evvəl və basqın vaxtı obyektimə ya-xınlaşmadım. Axşam düşündə isə rayonu tərk edib əvvəl Gəncəyə, sonra isə Bakıya gəldim".

"Başçı mənim sahibkarlıq fəaliyyətimi rekətcsinə..."

Sahibkar deyir ki, rayon icra hakimiyyəti tərəfindən özüne qarşı törədilmiş cinayətlərlə bağlı ölkə rəhbərliyinə və hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərlərinə müraciət edib: "Mənə qarşı hikkəli addimlara faktiki olaraq bütün sahibkarları çəşqin durumla salıb. Bu gün mənim başıma açılan müsibəti Ramiz Yediyarov rayonda istenilen sahibkarın başına getirə bilər. Çünkü bu adam ölkə rəhbərliyinin sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı atlığı addimlara zidd hərəketləri ilə az qala öyrünür. Obyektim qızılıcxarma şirkətinin lap yaxınılığındır, orada işləyən xarici vətəndaşlar bu cür açıq cinayəti görüb ölkəmiz haqqda hənsi təsəvvürə sahiblərlər? Bunu Yediyarov düşünürmü? Yol verilən cinayətin rayona sərməye yatırmaq istəyən nə qədər yerli və xarici investitor fikrindən daşındırıdı? Bu şəxs anlayır mı? Ölkə rəhbərliyindən xahiş edirəm ki, bir sahibkar olaraq mənə qarşı törədilən açıq-aşkar cinayətin araşdırılması

na göstəriş verilsin. Obyektimin yolu tamamilə bağlanıb, giriş yoxdur, içəridə sement, boyalı zavodlarına məxsus istifadə müddəti məhdud olan, nisya alınmış on min manatlarla qiyməti olan mal qalıb. Obyektin işçiləri işlərindən olublar, özüm təhükəsizliyiməzə teminat olmadığına görə rayonu tərk etmişəm".

"Onun kimə güvəndiyini bilmirəm"

Sahibkar deyir ki, başçının göstərişi ilə ona qarşı töredilən cinayət ölkədə Konstitusiya gününə təsdiq edib: "49 yaşım var. Biri 8 aylıq olmaqla, 2 körpə usaqım var. Mən Yediyarova görə bu yaşimdə rayondan köçmeliyəm? Ramiz Yediyarovun və onun adamlarının cinayət əməllərinin eks olunduğu çoxlu sayda foto və videoqeydləri də təqdim edirəm. Bu qeydlərdən sonra obyektin işçisi kasılıb ki, həmin vaxt əraziyə gələrək cinayət birbaşa rəhbərlik edən icra başçısı nəzarət video-kameralarının obyektiyinə tuş gələrən. Başçı ölkə rəhbərliyinə ferman və sərəncamlarına məhəl qoyur. Onun kime güvəndiyini bilmirəm. Ümid edirəm ki, müraciətəm ölkəmizinkin işçilərinə dəqiqətindən kənar qalmayacaq".

Sahibkar obyektinin qanuni sənədlərinin olduğunu və həmin sənədlərin qanuniliyi haqqda R.Yediyarovun iddialarının doğru olmadığını da diqqətə çatdırıb. Redaksiyamıza həmin sənədləri də təqdim edib.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

P.S Məsələ ilə bağlı Gədəbəy İcra Hakimiyyəti rəsmilərinin və Ramiz Yediyarovun da mövqeyini dərc etməyə hazırlıq.

Noyabrin 13-də axşam saatlarında Türkiye prezyidenti Recep Tayyib Erdoğan Rusiyaya sefər edib. "Report"un xəberinə görə, yola düşməmişdən əvvəl qardaş ölkənin rəhbəri hava limanında keçirdiyi mətbuat konfransında bildirib ki, rusiyalı həmkarı Vladimir Putinin görüşdə iki ölkə arasında iqtisadi-ticari əlaqələrin genişləndirilməsini, viza rejiminin leğvini, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsini, Suriya böhranını və bölgədəki digər problemləri müzakirə edəcəklər.

Kifayet qədər sərt danışan R.T.Ərdoğan onu da xatırladıb ki, ABŞ prezidenti Donald Tramp və Vladimir Putinin Suriyanın ərazi bütövlüyü və suverenliyini dəstəklədikləri ilə bağlı verdikləri bəyanatı da Kreml rəhbəri ilə müzakirə edəcək: "Bunu başa düşmürük. Dünənəyi aldatmasınlar. Bəs bu qanı kim tökü? Qoynorlular Suriyada hərbçilərini geri çəksinlər. Bizim orada hərbçimiz yoxdur. Biz ABŞ-in İraqa girməsini də istəməmişdik. Bunu onlara demmişik. Dedilər ki, İraqı tamamilə terrorçulardan təmizləyəcəklər. Təmizlədilərmi? Xeyr".

Türkiye prezidenti vurğulayıb ki, Suriyanın şimalında ABŞ-in 5 hava və daha 8 hərbə basası var: "Üst-üstə gələndə hərbə bazaların sayı 13 edir. Birini de Raqqada yerləşdirirlər. Rusyanın isə Suriyada 5 hərbə basası var. Ora silah göndərlər. Bu silahlar kimə göndərilir? Təbii ki, ya PYD, ya da YPG-yə göndərilir. Bölgədəki vəziyyəti bizdən yaxşı heç kim bilmir".

Jurnalistin Türkiye Silahlı Qüvvələrinin Suriyanın Afrin bölgəsində keçirəcəyi hərbə əməliyyata hazırlıqla bağlı sualına cavabında R.T.Ərdoğan deyib: "Suriya ilə 911 km-lük sərhədimiz var. Bu əməliyyati ABŞ, Almaniya və Rusiya ilə müzakirə etmişik. Ancaq indi əsas hədəf İdlibdir. İdlibdə mülki insanlar təcavüze məruz qalır. İdlibdə Rusiya ilə birgə hərəkət edəcəyik. Afrin də qonşu bir əyalətdir. Bu əyalədə bize uyğun olan elementlər də var. Eyni zamanda terrorçular uyğun olanı da var. Rusiya ilə birlikdə Afrində fəaliyyət göstərəcəyik".

Qəzetimiz çapa gedərkən Erdoğan ve Putin arasında Səcidiə baş tutan görüşün detalları tam məlum deyildi. Görüşün nəticələri barədə növbəti sayımızda ətrafa yazacaqı.

Ekspertlər sefərin hər iki ölkə üçün əhəmiyyətli olacağını, xüsusilə, Rusiya və Türkiye arasında son illərdə yaranan yaxın əlaqələrin daha da möhkəmlənəcəyini qeyd edirlər. Suriya və digər bu kimi problemlərin aradan qaldırılmasında, eləcə də Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində bu sefərin də töhfə verəcəyi vurğulanır.

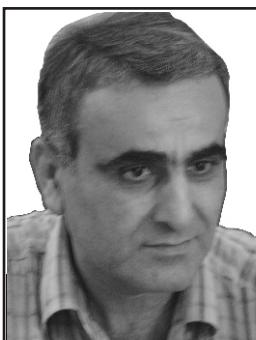
Politoloq Elçin Mirzəbəyli Rusiya-Türkiyə münasibətlərinə mərhələli yanaşmanın tərəfdarıdır: "Bu gün Türkiye-Rusya münasibətlərinin yaxşılaşmasını zəruri edən səbəblər bu dövlətlərin geostrateji hədəfləri,

Rusiya və Türkiye prezidentləri arasında 2 ayda iki görüş

Qarabağ məsələsi də görüşdə müzakirə olunacaq; **Elçin Mirzəbəyli:** "Erdoğanın sefərinin Türkiye-Rusya əlaqələrinin yaxın mərhələdə inkişafına stimul verəcəyi şübhəsizdir"

maraqları ilə bağlı deyil, regional və qlobal proseslərin diktə etdiyi şərtlər altında formalasın, alternativ olmayan münasibətlərdir. Bu baxımdan, Türkiye-Rusya münasibətlərinə mərhələli yanaşmanın tərəfdarıym. Birinci mərhələ daha öncə qeyd etdiyim kimi, mövcud geosiyasi proseslərin diktə etdiyi şərtlərin altında formalasın, hər iki dövlətin siyasi, iqtisadi sabitliyi və təhlükəsizliyi üçün həyatı önem daşıyan münasibətlərdir. Həzirdə biz bu münasibətlərin təzahürlerinin şahidi oluruq. Digər mərhələ isə strateji xarakter daşıyır, avrasiyaçılıq meylləri əsasında qarşılıqlı əlaqələrin daha geniş həyatı özəni daşıyan münasibətlərdir. Hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inkişafı müstəvisində hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq faydalıdır. İkinci mərhələ isə geosiyasi xarakter daşılığı və yalnız Türk-Rusya münasibətlərinin asılı olmadığı üçün gerçək əngəllər yoxdur. Həm regionda baş verən proseslər, həm də iqtisadi münasibətlərin inki

Putinin "çöreyinin" üstüne yağ sürünlər

Zahid SƏFƏROĞLU
zahid.safaroglu@box.az

Türkiyənin baş naziri Binəli Yıldırım ABŞ-a səfəri çərçivəsində diqqət çəkən fikirlər söyleyib. Biri odur ki, baş nazir Rusiyadan S-400 zənit-raket komplekslərini öz xoşlarına deyil, məcburiyyət üzündən aldıqlarını bildirib. Əlavə edib ki, "Qərb Türkiyənin gözləntilərini təmin edəcək adımlar atmadığı üçün" buna ehtiyac yaramıb.

Bu açıqlama ilə onun Türkiyə-ABŞ, Türkiyə-Qərb münasibətlərinin gərgin dönmə yaşıdadına işarə vurdugu şəksizdir. Əfsus ki, daha çox Qərbin özünün sehv gedisi və davranışları, ələlxusus qardaş ölkəyə "ikinci sort" olək kimi baxmaq yanlışı üzündən yaranan və getdikcə daha da sərinləşən münasibətlər Ankarani Moskva ilə yaxınlaşmaq zorunda qoyub. Neticədə itirən Qərb dünyası, ABŞ, Türkiyə, qazanan isə əlbəttə ki, Rusiyadır.

Ağır maliyyə-iqtisadi sanksiyalar altında olan şimal qonşumuz üçün Türkiye kimi böyük bir dövlətə, NATO üzvünə, Qərbin regionda əsas dayağı sayılan bir ölkəyə, nəhayət, 80 milyonluq əlverişli iqtisadi bazara çıxış əldə eləmək, onunla strateji əməkdaşlıq qurmaq, o sırada hərbi-texniki sahədə anlaşmalar imzalamaq (*bura 2 milyard dollarlıq bahalı S-400 kompleksləri ilə yanaşı, 20 milyard dollar dəyəri olan Akkyu AES layihəsinə də əlavə edin*) şəksiz ki, məhz Rusyanın "çöreyinin üstünə yağ sürmək" deməkdir.

Cünki əvvəla, bununla Rusyanın kasad bütçəsi xeyli zənginleşmiş olur. İkinci yandan, ölkənin hərbi-sənaye kompleksi, atom sənayesi ayaqda dayanmaq üçün unikal şans əldə edir, Rusyanın bölgədə, Türkiyədə nüfuzu artır. Üçüncüsü, Türkiye kimi dövlət faktiki şəkildə Rusyanın hərbi siyasetindən və silahından müəyyən qədər asılı duruma düşmüş olur. Dördüncü yandan da Putinin aqressiv xarici siyaseti və hərbi diplomatiyası real nəfəs qazanmış olur, Kreml başçısının daxili dayaqları möhkəmlənir.

Cənab Yıldırım əlbəttə ki, haqlıdır, Ankara bu silahları NATO ölkələrindən, ABŞ-dan da ala, Akkuyu AES-ni isə tutaq ki, almanlar da inşa edə bilərdi. O zaman "nə şış yaranardı, nə də kabab", maddi-siyasi qazanc da ABŞ-a və almanlara qalardı.

Söz yox ki, Rusiya ilə yaxnılıq, "Türk axını" layihəsi Kremlidə dolaysıyla qardaş ölkədən asılı kimi edir. Ancaq hələ ki, Rusiya Türkiyədən fərqli olaraq böyük silah satıcısı olaraq qalır, bölgədə özünün müstəsna hərbi gücünü saxlayır. Bu da ona fors-major vəziyyətlərdə xüsuslu güvən verir, yeri gələndə bölgədə və onun ətrafinə Türkəyən özünün də maraqlarını qulaqardı edə biləcək addımlar atmaq imkanı yaradır. Bu da öz növbəsində artıq Qərbin, ABŞ-in maraqlarının da ceynənmə riski deməkdir. Demokratiya paytaxtlarının Rusiyaya qarşı sanksiyalarını dışsız edə bilən amildir. Hər necə olmasa, dünyanın "güclü həmişə haqlıdır" yazılmamış qaydası hələ ki öz qüvvəsini itirməyib.

Söhbət həm de Güney Qafqaz regionundan gedir - harda ki, Moskva öz hərbi mövcudluğunu saxlayır. Odur ki, Qərbin müdrik strateqləri tezliklə Türkiyə ilə əlaqələri səliqə-sahmana salmağın yolunu bulmalıdır ki, Rusiya daha da əl-qol aćmasın.

Deyilə bilər ki, dəyənəyin o biri ucu da var. Yeni Ankara-Moskva əməkdaşlığı bir çox böhranlı məsələlərin yoluna qoyulmasında, münaqışə ocaqlarının söndürülməsində pozitiv əhəmiyyət daşıyır. Lakin təcrübə göstərir ki, Rusiya bu işe öz töhfəsini vaxt verir ki, həmin bölgədə hərbi qüvvə saxlasın. Bu isə gələcək potensial münaqışə ocaqları demekdir. Cünki harda rus əsgəri var, orda gec-tez qarışılıq, separatçılıq, ölüm-itim, faciə var. Regional və qlobal sülhə real təhlükə var. İndiki Rusiya sərhədlərinin xaricindən söhbət gedir təbii ki.

Elə isə qoynumuzda "ilan" bəsləməyə dəyərmi?

Test üsulu ilə qəbulun ilk yetirmələri olan bizləri Bakı Dövlət Universitetində sevməyə müəllimlər çox idil. Böyük bir qazanc imkanından məhrum olmuş xeyli sayıda müəllim bizi xüsusi sərtliklə incidirdilər. Elə ona görə də o illərdə müdafiəmizə qalxan hər kəs yadداşımızda silinməz izlər buraxırdı. Belə insanlardan biri də Aida xanım idi - 1994-cü ildə müəllim həmkarlarının ziddinə gedərək seminar apardığı qrupa mexaniki "məqbul" yazımaqla hamımızın sevimlisine çevrilmişdi. Ona görə də Rauf bəy planlaşdırma iclasında Aida Qəmbərlə müsahibə təklif edəndə dərhal "mən" dedim.

"Nəvəmizlə ünsiyyətdən sonra Isa bəylə aramızda bir neçə saat müzakirə olur"

Aida Qəmbər: "Adanın 1 yaşında hər iki babası siqareti tərgitdi"

"Parlement seçkilərində iştirakla bağlı düşünmürəm"

Ötən illər ərzində onunla birbaşa təmasım olmamışdım. Bu üzəndə müsahibəni razılaşdırıb, iş yerində görüşəndə ilk olaraq məndən nə zaman təhsil alındığımı soruştı. Bizzim üçün etdiklərini söylədim, bir daha təşəkkür etdim. O isə gülümşəyərək, "deməli, ona görə sizin uşaqların hamısı mənə "müəllim" deyirmi..." dedi.

Söhbətimiz isə Yaxın Şərqi başlayıb, Azərbaycanda, Bakıda və Qəmbər ailəsinin yeni üzvündə bittid.

(əvvəli ötən sayda)

- Aida xanım, istərdim ki, söhbətimizin ikinci hissəsinə keçək. Nəvəmiz dünyaya gəldi və həyatınızda nələrə dəyişdi. Bu dəyişikliklərdən danışa bilərsiniz?

- (Üzündə işqli təbəssüm yaranır) Bilirsiniz, çıxları deyiridilər ki, nəvə tamam başqa bir seyidir, nənə-baba üçün nəvənin yeri çox fərqlidir və sair. Bunu deyirdilər, amma düzü, mənə çatmırı bu söhbətlərin məhiyyəti. Nəvəmiz dünyaya gəldi və mən çox dəqiqliyi ilə anladım deyilənləri. Bu, tamam fərqli bir hissələrdə, onları sözə ifadə etmək mümkün deyil. Sanki sənənə çox qiymətlidir, kicik bir varlıq hədiyyə ediblər. Və sən çalışırsan ki, o varlıq üçün dünyanın en yaxşısını edəsən. Hazırkı Azerbaycanda deyillər, hər gün onunla canlı rəbitə qurur. Hər gün onun səsini eşitmək, üzünü görmək istəyirik. Təsəvvür edirsiniz, hər dəfə onunla ünsiyyətdən sonra bir neçə saat müzakirəmiz olur: mənə necə baxdı, hənsi sözü necə dedi, mənə ne dedi, sənə ne dedi. Yəni insanın həyatı mənalıdır, rəng qatılır.

- Eşitdiyimizə görə, Isa bəy siqareti tərgidib Adaya görə. Necə oldu ki, belə qərara gəldi? - Adanın o biri babası da siqaret çəkən idi. Onun 1 yaşın erəfəsində hamidan xəbərsiz Isa bəy o biri babaya deyib ki, ad günü məclisində mən siqareti tərgidəcəm, gəlin siz də qo-

şulun. O baba da razılaşıb. Ad gündündə yaxın qohumların iştirakı ilə kiçik bir məclis oldu. Məclisdə Isa bəy elan etdi ki, Adanın ilk yaşı münasibətə mən siqareti atıram. O biri babaya dedi ki, quda, bəs siz? O da qalxdı və qoşulduğunu bildirdi. Beləcə, öhdəlik götürdürlər (gülür), o gün-bu gün çəkmir. Amma Ada gedəndən bir az da çətin olub ona. Hərdən deyir ki, darixoram, istəyirəm çəkəm. Mən də deyirəm ki, 3 aydan sonra Ada gələcək, onda neyneyəcəksən bəs. O da dözür hələ ki...

- Deyəsən, böyük oğlunuz da Azərbaycanda deyil.

- Bəli. Böyük oğlum təhsilini davam etdirmək üçün Kanada-yaya gedib, iki ildən yuxarıdır. Yoldaşı da, özü də oxuyurlar orada.

- Daimi qalmaq fikirləri var orada?

- Düzü, hələ ki təhsil alırlar. Bu barədə hansısa müzakirə olmayıb.

- Azərbaycanda belədir ki, analar çalışırlar, övladlarını öz-lərindən kənara buraxmasınlar. Siz uşaqlarınızın xaricə getməsinə necə yanaşırırsınız?

- Bir həmişə uşaqların mövqeyini eşitməyə, onların müstəqilliklərinə qəbul etməyə, qərarlarına hörmət etməyə çalışmışı. İndi, əlbəttə, cətindir. Darixändigirdir. Adam istəyir ki, doğmaları yaxında olsun, onların həyatı ilə maraqlansın, gedis-geliş olsun. Amma bir tərəfdən onlar artıq ailə qurublar, özləri müstaqil qərar vermək yaşına çatıblar. Buna görə de bu iki məsələ arasından ortaq mərcəci tapmağa çalışırıq.

2013-cü ildə seçkilər sönük keçmişdi...

- Isa bəy həmişə siyasi proseslərin mərkəzində və onun aktiv iştirakçısı olub. Siz de onun xanımı kimi bu aktiv siyasi həyatı yaşamışınız. Son illərde ümumən ölkədə siyasi aktivlik azalıb, eyni zamanda Isa

mən özümü oradan daha çox burada - tədris və elmi fəaliyyətdə görürləm. Düşünürəm ki, bu sahələrdə son sözümüz deməmişəm hələ. Bundan sonra da potensialımı bu sahələrə sərf etməyi planlaşdırıram. Bu işdən böyük zövq alıram.

- Bildiyiniz kimi, gələn il ölkədə prezident seçkiləri keçiriləcək. Müsavat Partiyası öz namızadının Isa bəy olacaqını bəyan edib. Sizcə, gələn il Azərbaycanda siyasi dəyişiklik mümkündürmü? Isa bəyin təmsilində müxalifətin hakimiyyət dəyişikliyinə nail olmaq şansı var mı?

- Bu, çətin sual oldu. Ona görə ki, bu gün vizual olaraq ele görünür ki, sanki Azərbaycanda heç bir proses baş vermir. Amma Azərbaycan dünyanın

"Düşünürəm ki, gələn il siyasi proseslər baxımından çox maraqlı olacaq"

bəy də müəyyən qədər bu proseslərdən kənarlaşmış kimi görürəm. Bu, sizin həyatınızda hansı dəyişikliklərə səbəb olub: daha çox birgə vaxt keşir-məye, qohum-dostlularla ünsiyəti artırmağa imkan qazanmışınız?

- Men deməzdəm ki, Isa bəy aktiv siyasi həyatdan kənarlaşır. Bəlkə də Müsavat Partiyasının başqanlığından getməsinə görə cəmiyyətdə bele fikir yaranıb. Amma onun özünün mərkəzi var və onun vasitəsilə siyasi proseslərdə aktiv iştirakını davam etdirir. Bu baxımdan, xüsusi bir vaxt bolluğu olduğunu görmürəm. O ki qaldı özümə, mən heç vaxt siyasi fəaliyyətdə olmamışam. Sadəcə, cəmiyyət məni ictmai fəal şəxs kimi tanır. Bir də ki, sağ olsun jurnalist dostlarımız, "Ərab hanı" başlanğıcından mütəxəssis kimi mənim də fikirlərimi almağa başlayıblar.

- Sizin birbaşa siyasi fəaliyyətə qoşulmanız, məsələn, Milli Məclis seçkilərində namızadlığınıza verməyiniz mümkünürmü? Bele bir perspektivə necə baxırsınız?

- Bu barədə düşününmürəm. Parlamentdə müxtəlif qrupların, təbəqələrin nümayəndələri ola bilər - hər bir vətəndaşın konstitusion hüququqdur. Sadəcə,

bir parçasıdır. Dünyada cərəyan eden her hansı bir proses - istər siyasi, istə iqtisadi, istə digər sahələrdə - mütləq Azərbaycana da gəlib çatır. Dünyaya integrasiya olunmuş bir dövlətdir, üstəlik, yerləşdiyimiz region çox tələtümli bir regiondur. Bu baxımdan, dünyada və regionda baş verən proseslərin Azərbaycanda keçiriləcək seçkilər təsir etməsi istisna deyil. Burada bir çox amillər - obyektiv və subyektiv səbəbləri olan amillər rol oynayacaq. Düşünürəm ki, gələn il siyasi proseslər baxımından çox maraqlı olacaq. Yəni 2013-cü il seçkiləri, mənəm fikrincə, bir qədər sönükdən keçmişdi. Gələn il isə hadisə və proseslərin daha aktiv olacağını düşünürəm.

- **Bəs bu aktivliyə nə səbəb olacaq: daxili, yoxsa xarici amillər?**

- Aktivlik bir çox məsələlərə bağlı ola bilər. Burada beynəlxalq birliyin Azərbaycandakı proseslərə marağının artmasından tətbiqələrin nümayəndələri ola bilər - hər bir vətəndaşın konstitusion hüququqdur. Sadəcə, gələn il çox maraqlı olacaq... □ **Dünya SAKİT**

"Adamda gerek azda olsa, utanın bir üz olsun". Eynilə belə yazmış Hüseyin Abdullayev. Yazısının qrammatikasına toxummadım. "Da", "də"ni harda bitişik, harda ayrı yazmayı bilmir, görünür.

Amma bu heç. Söhbət Hüseyin Abdullayevin ana dilimizin incəliklərini nə dərəcədə bilməsindən getmir. Onun məsələyə dəxli azdır.

Cənab Abdullayevin bu ifadəni Rauf Arifoğlu və mənim birlikdə çəkdiyimiz və sosial şəbəkədə paylaşdıgımız şəklin altına yazmışdı.

Sonra məlum oldu ki, yubiley mərasimindən çəkilmiş başqa şəkillərimizin altına da xoşagelmez sözər yazıb.

Bu, gözlənilməz idi. Çünkü biz bu adamın qəzetimizə, ayri-ayrı əməkdaşımıza, o cümlədən müxalifet düsərgəsinə qarşı etdiyi qanunsuz əməllərin, pisliklərin üstündən keçmişdik, "olan olub, torba dolub" demiş, keçmişdə qapənib qalmamağı, irəliye baxmağı üstün tutmuşduq ve arada sülh vardi.

Cünti o da bir zamanlar olduğum kimi, "qırğı" deyildi artıq, deputat olduğu halda başına torba keçirilərək təcridxanaya basılmış, mali-mülkü əlindən alınmış, sonucda vətənidən didərgin düşmüş xəstə bir adamdı. Kim olsa, belkə də onu "zavallı adam" kimi səciyyələndirmək olardı, amma Hüseyin Abdullayev o dərəcədə də ümidiş vəziyyətdə deyildi,

bir zamanlar topladığı kapitalın babat bir hissəsini xilas etmiş, onun hesabına özüne Almaniyada lüks həyat qurmuşdu.

Hərədən ona qəzetimizdə, saytimizda tribuna verməyi bi-zə irad tuturdular, deyirdilər, onun 1998-2003-cü illərdə hansı əməllərə qoy qoymuşdu?

Açığı, biz yalnız bir hissəni bilirmışik. O biri hissəsindən isə xəberimiz yox idi. Həm də onun haqqında deyilənlər iddia olaraq qalmalı deyildi, ilk ağızdan etiraf olunmalıydı.

Nəhayət, mehriban günlərdə Hüseyin Abdullayevdən elə bir etiraf gəldi. Məlum oldu ki, 2000-ci ilin 7 fevralında adı bir zarafatı bəhanə edərək, Naxçıvandan, konkret olaraq Nehrəm kəndindən bir təyyarə dolusun adını getirib Bakıda, Azərbaycan prospekti 37-də yerləşən redaksiyamıza hücum təşkil etdirən məhz Hüseyin Abdullayev imiş.

Bilməyenlər üçün deyim ki, o hadisə ölkədə əməlli-başlı vətəndaş qarşıluması yaratmışdı. İlk dəfə onda xald-

baş verenlərdən dəhşətə gelmişdi. Ayrıca götürülmüş bir kəndin adamları Bakıya gəlir və "biz spesifik xalqıq, bizimle belə zarafat olmaz" deyə ölkənin 1 nömrəli qəzetinə hücum təşkil edir, jurnalistləri öldürmək isteyirdilər.

"Öldürmək" sözü sizə məşhur filmdəki "ezilirlər yox, ölürlər yaz" ifadəsi kimi şisirtmə görünməsin. 20-30 dəliqanlı gənc əllerindəki armaturla, ciblərindəki soyuq silahla, o cür aqressivlik yuxarı çıxsalar, redaksiyaya gırslər, hər halda, "qardaşlar, belə yazmaq olmaz" deməyəcəklər.

Onu da qeyd edim ki, Sə bayəl Rayon Polis İdarəsinin 50-yə yaxın əməkdaşı, başda rəis Nazim Nağıyev olmaqla bir kündə dayanıb, aqressiv hücumçulara mələl-müşkü əşkildə tamaşa edirdilər, onları mane olmağa çalışırdılar.

Bütün bu mərəkəni Hüseyin Abdullayev təşkil etdi,

mələk, özü də azca kənardan, arabasında oturaraq izleymiş, heç demə. Həmin gün ölüm hadisəsi olsa, ölkə qarşasاقdı və bu, etdiyinin məsliyətinə anlamayan Hüseyin Abdullayev üstündə qala-

caqdı.

Bəs bunun sebebi nədir? Axi bir az əvvələ qədər mehribanlıq idi.

Səbəb budur: bir müddət önce prezidentliyə namizədiyi iəli sürdüyü elan edən Abdullayev "Yeni Müsavat"ın rəhbərliyindən dəstək istəyib və rədd cavabı alıb. Bu zaman onun yadına düşüb ki, qəzet satılıb və "ölkənin demokratikləşməsinə kömək etmək" istəmir.

İndi özünüz fikirləşin ki, onun 2000-ci ildə dava-dalaşla gücləndirdiyi rejimi bu gün "diktatura" adlandırması nə dərəcədə semimi sayıla bilər?

Bu qədər əsəbi, odioz, keçmişli belli birinə siyasi dəstək vermək avantüranın ən yekəsi olmazmı? Həttə meydanda heç bir namizəd olmasa, bu cür adam ölkə prezidenti olsa, nələr ola biləcəyini təsəvvür etmek beş mümkin deyil.

Şığındıgi ölkədən çıxa bilməyən, ölkəyə girdiyi andaca tutulub ağızibire salınacaq adamin prezident olmaq xəyalına düşmesi, özünü şanslı sayması isə hər halda siyasi utopianın yeni mərhələsi ola bilər.

□ Xalid KAZIMLI

Bayıl həbsxanasından çıxarıclar, aparib "Xanbulan" istirahət mərkəzində yerləşdirilərlər, o da yeylib-icərek kef edə-edə, istirahət mərkəzində idikləri araq şüslərini hədəf kimi düzüb tapança ilə "sərrastlıq yarışı" keçirə-keçirə adəmi necə xilas edib. Bu, çox maraqlı məqamdır. Oxuyanda fikirleşdim ki, bu hadisinin kinosunu da çekmək olar - ta serial kimi yox ha, cəmi bir seriya. Adı da "100 min dollarlıq girov" (Ya da başqa bir şey, indi 100 min dollar camaatın gözünə az görünə bilər, amma 1995-də bir bardan milli valyuta edirdi).

Kitabda Rövşən Lənkəranski ilə Qulinin, Quli ilə Otari Bədəlovun, Otarla Mirseymurun münasibətlərinə dair dəxeyli maraqlı söhbətlər var.

Bu kitab ona görə daha maraqlıdır ki, müəllif bunu bəyirdə yazmayıb, içəridə oturduğu vaxt beyninə yazıb, çıxdıqdan sonra kağıza köçürüb.

Bəs bu kitabı "oğru aləminin təhlili" hesab etmək olarmı? Qətiyyən. Kitabı oxuyandan sonra o fikre gəlirsən ki, biz, azad həyatda yaşayanın ne qədər şanslı olmuş - kasib olsaq da.

P.S. Mənim yazılarını, redaktəmə bəyənən Munis deyir ki, sən üçə il türmədə yatsan, çıxandan sonra Mario Pyuzordan ("Xaç atası"nın yazarı) da yaxşı əsərlər yaradarsan. Təvazökarlıqlıdan Qobustan "kriti"si qədər uzaq olsa da, özüm də o fikirəyəm, sadəcə, türmədə yatmağa həvəsim yoxdur.

P.P.S. Kitabi "Qaya" mətbuat yayımı firmasından (565 67 13; 564 48 96) sifariş etmək olar.

15 il yatdı, çıxdı, kitab yazdı - "Mən Quliyəm"

"Beş saniyədən sonra başına beş tapançının soyuq lüləsinin tuşlanacağından xəbərsiz olan genç geniş prospektə yolun sağında saxladığı avtomobilinin sükəni arxasındaydı. Aprel ayı idı, gündüz vaxtı, yolun işlek hissəsində maşınlar şüttüyür, səki ilə ara-sıra insanlar gəlib-gedirdi. Hər hansı bir təhlükə və ya təhlükə işartisi yox idi. Heç kəs beş saniyədən sonra burada detektiv filmlərinin səhnəsini xatırladan bir durumun yaranacağına düşünməzdı".

İngilis yazılışı Frederik Forsaytin "Allahın yumruğu" adlı kitabının girişinə bənzeyən bu cümlələr "Mən Quliyəm" kitabından iqtibas edilib.

Kitabı başqa bir həmkarılma birləşdə mən redaktə etmişəm.

Qulinin məhbəsdən bura-xılmasının üstündən bir həftə keçməmiş sabiq məhkum artıq onun barəsində, eləcə də başına tikanlı məftillər çəkilmiş hündür hasarların o üzündəki dünya haqqında bilgilərini kıl-

Ölü bərabərlik

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

Hökumətdə təzə proje ortaya çıxıbdır, istəyirlər millətin hamisini eyni cür qəbirə qoysunlar. Bu na deputatxanada qanun şəklində baxmaq fikir-ləri vardır, orda ümummilli qəbir standartı düzəldiləcəkmiş. Deyilənə görə, artıq proje Naxçıvanda uğurla sınaqdan çıxarılmışdır. Əger orda uğur qazanıbsa, bizim ağzımız nədir başqa hansısa fikrə düşək? Orə balaca laboratoriyadır, şanlı hökumətimiz bütün yaxşı, parlaq, gözl-göyçək hərəkətlərini, əməllərini ilk olaraq orda sınaqdan çıxarıbdır, sonra ümumən Azərbaycana tətbiq edibdir. Bu mənada biz qəlbimizin dərinliyində Naxçıvan camaatına minnətdar olmalıyıq, çünkü ora bir növ bizim Petri qabımızdır.

Həmiya eyni qəbir qazılması millətin qardaşlaşması üçün önemli rol oynayacaqdır. Yoxsa indi gedirsən qəbris-tanlığa, görünən burda da olıqarx ölürlər, yetim ölürlər, zi-yalı ölürlər, nə bilim, yiyəsiz ölürlər vardır. Birinin heykəli bu-luddan nəm çəkir, o birinin daşı yere giribdir. AYB üzvü özüne beşqatlı qəbrin altıncı qatını düzəldir, üstünə də əli qəlyanlı heykəl yapışdırır. Sürütü qəbrinin fotosu çıxmışdır bir ara - maşın şəklində baş daşı qoymuşdular. İndi isə ha-mi eyni qəbirdə milli birliliyə səbəb olacaqdır, ayrı-seçkilik aradan qalxacaqdır.

Hərçənd mənəcə, həmiya ayrı-ayrı qəbir qazmaqdansa elə ümumi bir qardaşlıq qəbri qazdırısaq daha yaxşıdır. Çala qaz, milləti tök ora, üstünə də "Azəriqaz"dan levi xətt çək, olsun əbədi məşəl. Ucuz başa gələr. Mənəvi tərəfi isə qiymətsiz olar. Bəlkə də biz o dünyada qardaş olsaq bu dünyada övladlarımız qardaşlaşar. Ermənilər də yanib tö-külər - bu amili heç cür yaddan çıxartmaq olmaz. Ümumiyyətə, erməniləri heç vaxt unutmaq olmaz. Mən yayda qar-pız kəsəndə də erməniləri unutmuram, üreyimdə deyirem, ölünlə, Sabirabad qarpızına əcəb həsrət qalmışınız. Nə-sə, temadan uzaqlaşmayaq, ölürlərimiz ortada qalmasın.

Bir ata sözümüz var, deyir, ölüyü özbaşına qoysan, kəfəni cirar çıxar. Bu baxımdan, mən düşünürəm ki, hökü-mətimiz bizim təkcə qəbrimizi qazmaqla məsuliyyətdən yaxasını çəkməməlidir. O tərəfdə bizim yaxşı yerləşməyi-mizin də qayğısına qalmalıdır. Regionun lider dövlətindən bir adam ölüb cənnət-cəhənnəm ayricina, nə bilim, Qıl körpüsünə çatırsa, bunun ermənidən fərqi olmalıdır, ya yox? Qoy o biri dünyada da bilsinlər ki, bizim arxamızda dağ kimi duran hakimiyyətimiz var. Bizi cənnətin ən yaxşı hissəsinə yerləşdirsinlər. Lazım gəlse hökumətimiz Qıl körpünü təmir etməlidir, cənnətə müasir işq dirəkləri olan yeni yollar çəkilməlidir. Yolun vəziyyətinə baxmaq, 3 ay ərzində müvafiq təkliflər hazırlamaq üçün Nazirlər Kabinetindən, Qafqaz Müsəlmanları İdareşindən komissiya yaradılıb o dünyaya ekspertizaya göndərilsə yaxşı olar.

Axırat belə, ancaq qənaətim belədir ki, ölüne qədərki həyatımızın bəzi hissələri də dövlət tənzimləməsinə ciddi ehtiyac duyur. Örnək üçün, görünən adamın biri gedir Almaniyada klinikada ölü, başqası Bakıda, "Kəndçilər bal-nası"nda. Biri 90 il yaşayır, başqası 50 il əçatmamış kəl-ləni atır yerə. Bu işlərdə ciddi ayrı-seçkilik, fərqlər yaranıb-dir. Mənəcə hökumətimiz ümummilli ömr standartı da qayırsın, biz işimizi bilək. Konkret neçə ilimiz qalır, nə qədər yaltaqlıq eləməliyik, yalan danışmaliyiq, bunları dəqiq bil-sək həyatı qurmağımız asanlaşar. Yoxsa, görünən, oğlun üçün yalmandın, evləndirdin, ancaq qəfil öldün, qızə heç cehiz almadın. Belə şey olarmı? Olmaz. Hansısa konkret vaxt qoysan, o vaxta əçatmayıb ölmək istəyəni tutub da-ma salırsan, müalicə edirsən. Həmin vaxtı keçib bir növ başqalarının ömrününe girmək istəyənləri isə vurub öldürür-sən. Sosial ədalət, bərabərlik məhz budur.

İndi söz əlaqədar təşkilatlarındır - dərin gedəsiniz...

Boynunda "rus ilgəyi" olan Sərkisyan üçün çoxməchullu tərlik

Dünən - həftənin birinci günündən etibarən işgalçi Ermənistani yenidən kütlevi tələbə etiraz-ları bütürüb. "Yeni Mü-savat"ın xəbər verdiyi kimi, tələbələr hərbi xid-mətdən möhlət hüququnu ləğvini nəzərdə tutan qanun layihəsinə qarşı çı-xırlar. Onlara cəmiyyətin digər təbəqələri, ələlxüs əsgər anaları da dəs-tek verir.

Qanun layihəsi bu gün və sabah - noyabrın 14-17-si arası parlamentin plenar icla-sının müzakirəsinə çıxarıla-caq. Oktyabrın 27-də o, artıq 1-ci oxunuşa qəbul edilib. Bununla belə, 5-ci gündür davam edən etirazlar müəyyən nəticə də verib. Belə ki, musavat.com-un erməni qaynağına istinadən verdiyi xəbəre görə, müdafiə nazirinin mü-avini Artan Zakaryan deyib ki, qanun layihəsinə bəzi düzə-lişlər edilib. Həmin düzəlişlə-rə görə, yeni qanun müstəs-na istədədi olan tələbələrə şamil olunmayacaq. Yəni on-ların möhlət hüquq saxlanacaq.

Lakin tələbələr bunu yeterli saymırlar. "Elmin İnkışafı Namine" hərəkatın koordinatör David Petrosyan bildirib ki, hərbi xidmətdən möhlət hüququnun ləğv edilməsi elm sahəsinin maliiyyələşdirilmə-sinin azlığı və tehsilin keyfiyyətinin aşağı səviyyədə olmasının göstəricisidir. "Bunu da ölkədə hamı bilir", - deyə o qeyd edib ("Report").

*****

Onu da qeyd edək ki, eti-rəzçilərin məsələ ilə bağlı bu günədək baş nazir Karen Karapetyan və müdafiə naziri Vigen Sərkisyanla keçirdikləri görüşlər nəticəsiz bitib. O üzən aksiyaların bu heftə-sənədin müzakirə edildiyi günlərdə pik həddinə çataca-ğı istisna olunmur. Hakim rejimin kriminal mahiyyətini nə-zərə alsaq, qanlı toqquşma-lar da mümkündür. Bu isə ilk növbədə president Serj Sərkisyan üçün yeni başa-qrığı və sınaq deməkdir - həm də beynəlxalq insan haqları təsi-tatları qarşısında.

Sərkisyan isə sabah Moskvaya səfərə hazırlaşır. Güman ki, Rusiya prensidenti Vladimir Putinlə görüşdə Er-mənistanın daxili durumu da müzakirə predmedi olacaq. İstisna deyil ki, Sərkisyan Kreml başçısından bu xüsüs-da da qiyəmtli "təlimatlar" al-sın. Bu təlimatlar indi Avropa

Ermənistən tələyi həll edilir - kritik 10 gün

Irəvana tələbə etirazlarının bu həftə pik həddə çatacağı gözlənilir - ölkə yeni qanlı toqquşmalar astanasında; 24 noyabra kimi həm Brüssel, həm də Moskva ilə anlaşmalı olacaq Sərkisyan Kremlin "dobro"sundan məhrum ola bilər...

Birliyinin (AB) 24 noyabr nasibətləri Kremlin maraqla-Brüssel sammiti öncəsi xüsusi toxunmadan qurmayı tə-ri min eləməlidir. Yəni daxili və xarici təhdidlərin öhdəsindən gelməlidir.

Birinci amildən başlayaq. Böyük ehtimalla, parlament tələbə gənclərin əleyhinə olan qanun layihəsinə bu hə-fət qəbul edəcək. Çünkü erməni işgalçi ordusu kəskin çə-gilişçi problemi yaşayır, başqa yol yoxdur. Demək, etirazlar da güclənəcək ki, səngimə-yəcək.

Brüssel sammitinə gəlin-ce, bu məsələdə də Irəvan di-lemma qarşısındadır. Çünkü Sərkisyan bir yandan, Qara-bağ mesələsinə görə Rusiya ilə münasibətlər üzərində esirə, başqa yandan, Avro-pa Birliyinə, bütövlükde Qər-be reveranslar hesabına Azərbaycanın Dağlıq Qara-bağ məsələsində uğurlu ma-nevr imkanlarını daraltmağa çalışır.

Azərbaycanın belə uğurlu manevrerdən biri də AB-nin Brüssel sammitində qəbul edilecək yekun bəyannamənin 2-ci bəndinə Gürcüstan, Ukrayna və Moldova ilə birge təşəbbüs sayəsində AB-ye tərəfdaş ölkələrin ərazi bü-

tövlüyünün toxunulmazlığı haqda müddəanın daxil edil-məsidir. Xəbər verdiyimiz ki-mi, rəsmi Irəvan bundan çox narahatdır və dəridən-qabıq-dan çıxır ki, həmin müddəa oradan çıxarılsın və ya heç ol-masa, məxsusi Qarabağ konflikti ilə bağlı Minsk Qrupu həmsədrlerinin tez-tez səs-ləndirdikləri "üç prinsip" (on-ların arasında "öz müqəddə-ratını təyinmə" də var) elə-və edilsin.

Lakin bundan ötrü Ermə-nistanın AB-nin müəyyən şərtlərin əməl etməsi, o sıra-da Rusiyadan uzaqlaşmasını göstərən hansıa hərəkətlər eleməsi vacibdir. Bu isə artıq Moskvanın "quyuğunu" tap-damaqdır. Hətta AB ilə çərçivə-sənədinin imzalanması şərtlərindən biri sayılan Met-samor AES-in ləğvi tələbi də Rusiyanın maraqlarına cavab vermir. Çünkü sözügedən AES Moskvanın Ermənistən-dəki dayaqlarından biridir.

Beləliklə, qarşısındaki 10

günde boynunda "rus ilgəyi"

olan Serj Sərkisyanı çoxmə-

chullu bir tənlik gözləyir. Onun

yanlış həlli işgalçi ölkənin

başçısını bitirə bilər.

Dağılıq Qarabağ probleminin həlli yollarından biri kimi təqdim olunan mərhələli həll variantı son zamanlar yenidən müzakirə mövzusuna çevrilib. Mərhələli həll modeli Dağılıq Qarabağ ətrafindakı işğal olunmuş 5 rayonun (Ağdam, Füzuli, Cabrayı, Qubadlı, Zəngilan) birinci mərhələdə Azərbaycana qaytarılmasını nəzərdə tutur. Bu varianta görə, Kəlbəcər və Laçının isə Dağılıq Qarabağın statusu və digər de-tallar müəyyənləşdikdən sonra azad ediləcəyi qeyd olunur.

Əksər ekspertlər hesab edir ki, hətta Rusyanın təsiri ilə ermənilər ilk mərhələdə 5 rayonun azad olunmasına razılıq versələr belə, bu variantda həll modeli Azərbaycanın zərərinə ola bilər. Bəs Azərbaycanın xeyrinə olan, gələcəkdə maraqlarımızı zərbe altında qoymayan həll modeli hansıdır?

Yeni AXCP-nin sədri Razi Nurullayev bildirdi ki, bu gün səhəbet hansı həll modelinin olmasından getmir. Sadəcə, Ermənistanın hələ ki pis-yaxşı razılışlığı model budur və onu da buna Rusiya məcbur edir. Azərbaycan üçün düzgün həll modeli məsələnin birdəfəlik və paket şeklinde həllidir: "Ermə-

nistan 5 rayonu azad edir-geri qaytarır, Azərbaycan sanksi-yanı yüngülləşdirir, sonra danişqların və həll variantının ikinci mərhələsi başlayır. Məsələ burasındadır ki, Ermənistən 5 rayonu qaytarmaq və sonra danışqları qeyri-müəyyən müdətə uzatmaq istəyir. Lakin bununla bərabər Azərbaycan və Türkiyənin onun üzərindən embarqları qaldırmalarını istəyir. Bunun üçün də onun irəli sürdüyü zəmanət şərtləri qəbul edilməzdir. Bu, Rusiya qoşunlarının sərhəddə yerləşdirilməsidir ki, bu da de-faktō Dağılıq Qarabağın itirilməsi deməkdir. Təbii ki, bu elə bir ağır prosesdir hakimiyəti qınamaq olmaz ki, niyə düzgün modeli

Qarabağ problemini hansı modellə həll etməli...

Razi Nurullayev: "Bu məsələdə hökumətə və prezidentə inanmaq və dəstək vermək lazımdır ki..."

Elşən Mustafayev: "Dağılıq Qarabağın statusunun necə olacağını öncədən bilməliyik"

qəbul etdirmek istəmir və ya bacarmır. Bunu heç kim bacaran deyil, ne Rusiya, ne ABŞ, ne də Fransa bu məsələdə Azərbaycanın yanında deyil. Münəqişə uzandıqca da həll yolu uzaqlaşır. Buna görə də danişqlar prosesində 5 rayonun qaytarılması, gələcəkdə digər torpaqlarımızın itirilməsi ciddi təhlükə yaratmışsa, yaranan şansı kənarə itəlemek olmaz. İnşallah, hökumət və prezident düzgün qərar vere biləcək. Çünkü bizim bilmədiklərimiz var, onun üçün də bəzen düzgün fikir yürüdə bilmirik. Bu məsələdə hökumətə və prezidentə inanmaq və dəstək vermək lazımdır ki, daxili siyasetdə narahatçılıq keçirmədən düzgün bildikləri addımı atsın-

lar".

AMİP-in beynəlxalq məsələlər üzrə katibi, politoloq Elşən Mustafayev isə hesab edir ki, Dağılıq Qarabağ problemi ilə bağlı inдиq qədər təklif olunan mərhələli həll planlarının heç biri Azərbaycanın xeyrini olmayıb: "Birincisi, bu planlara ilkin mərhələdə Azərbaycan üçün çox böyük strateji əhəmiyyəti olan Laçın və Kəlbəcər rayonları heç vaxt aid olmayıb. İkincisi və en təhlükəlisi isə odur ki, Dağılıq Qarabağın özü ilə bağlı məsələlər aydınlaşdırılmadan, ilkin razılıqlar elde olunmadan, yeni sonuncu mərhəlenin konturları bəlli olmadan ilkin mərhələyə başlamaq təklif olunur. Azərbaycan bu məsələyə gedərsə, məsə-

lənin sülh yolu ilə həlli barədə beynəlxalq öhdəlik göturməye məcbur olacaq. Öhdəliklər isə problemin hərbi yolla həllini mümkünəzədir. Bu da ona gətirib çıxarda bilər ki, Dağılıq Qarabağ ətrafi bir neçə rayon qaytarıldan sonra Dağılıq Qarabağın statusu ilə bağlı məsələ illərlə on illərlə uzana bilər. Azərbaycan isə geləcəkdə məsələnin hərbi yolla həlli imkanlarını itirə bilər. Onsuz da Rusiya başda olmaqla, bir sıra dövlətlər problemin 50-100 illik dondurulması təklifi ilə dəfələr-lə çıxış ediblər. Ona görə də mən problemin bu günə olan həllini bütün məqamların əvvəldən axıra qədər kompleks razılaşdırılmasından və Azərbaycanla Ermənistən üzəri-

nə götürəcəyi öhdəliklərdən sonra mərhələli həllində görürem. Yəni biz bu addıma gedəcəyik, sonda Dağılıq Qarabağın statusunun necə olacağını öncədən bilməliyik. Tərəflər bunu qəbul etməlidir, beynəlxalq vasitəcılardan də buna qarant olmalıdır. Bundan sonra Ermənistən tərəfi hansıa bəhanelərlə problemin həllindən yayınrsa Azərbaycan qarşı tərəfin razılaşmasını pozulduğunu əsas getirərək özünü götürdüyü öhdəliklərdən azad edə bilər və problemin hərbi yolla həlli variantına qayıda bilər. Bu zaman isə bizi kimse ittihəm edə bilməz. Əksinə, biz həm qarşı tərəfi, həm vasitəciliyi günahlandıra bilərik".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Ermənilərin Bakıya ayaq açması sərt etiraz doğurdu

Akif Nağı: "Onların ölkəmizə səfər etməsi hökumətin zəifliyindən xəbər verir"

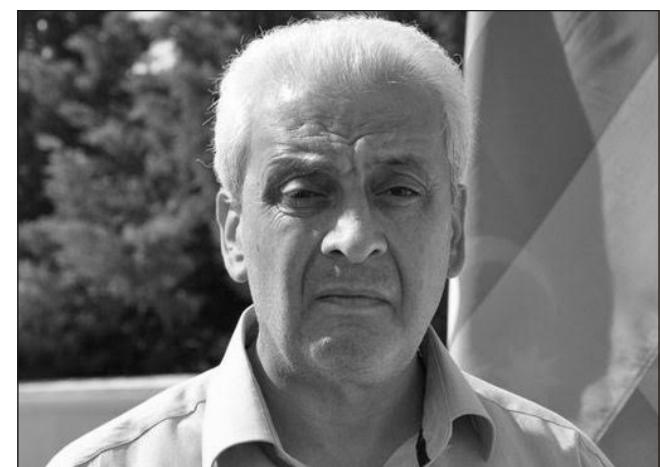
Bakıya daha iki erməni-nin gəlisi gözlənilir. Belə ki, gələnin ilin martında Azərbaycan paytaxtında keçiriləcək AŞ PA-nın müraciəsi, qacqınlar və məcburi köçkünlər üzrə komitəsinin iclasında erməni nümayəndə heyətinin də istirak edəcəyi dəqiqləşib. Təcavüzkar ölkəni iclasda AŞ PA-dakı nümayəndə heyətinin rəhbəri və parlamentin vitse-prezidenti Arpine Hovhannisyan və Avropa İnteqrasiya məsələləri üzrə komissiyasının sədri Naira Zohrabyan təmsil edəcəklər.

İki ay önce isə Bakıda keçirilən "Avronest" Parlament Assambleyasının iclasında istirak adı ilə Ermənistan Parlamenti-nin Xarici əlaqələr komitəsinin sədri Armen Aşotyan və deputat Mane Tandilyan Bakıda olmuş, hətta qaldıqları hoteldə iki məclisindən fotolar çəkib paylaşmayı belə unutmadılar. Azərbaycan torpaqları Ermənistan-

Yayılan xəberlərin ardından Azərbaycan ictimaiyyətindən etirazlar gəlməyə başlayıb. Hər hansı tədbirə görə gəmələrindən asılı olmayıaraq, heç bir halda düşmən ölkənin təmsilcilərinin gelişinə icazə verilməməsi daha doğru sayılır. Lakin beynəlxalq protokol qaydalarını öne çəkərək, erməni deputatların gelişinin qarşısını almağın mümkünüsəl olduğunu düşünənlər də var.

Qarabağ Azadlıq Təşkilatının (QAT) sədri Akif Nağı ermənilərin gelişində Azərbaycan hökumətini günahlandırı: "Ermənilərin ölkəmizə səfər etmələri hakimiyətin zəifliyindən xəbər verir. İqtidar bu cür tədbirlərdə ermənilərin istirakının qarşısını almaq üçün qətiyyətli mövqə tutmalı, öz mövqeyini də əsaslandırmalıdır. Azərbaycan torpaqları Ermənistan-

tərefindən işğal olunub və işğalçı dövlətin nümayəndələri heç bir halda Bakıda keçirilən tədbirləre qatılma bilərlər. Orta yəqulmadır ki, bu səbəbə görə ermənilər ölkəmizə gələ bilərlər. Hansısa bir protokol qaydası olsa belə, Azərbaycan tərefi geri çəkilməlidir. Təssüflər olsun ki, böyük yanlışlıqla yol verilir. Ermənilər də bundan istifadə edirlər. Çünkü onların təhlükəsizliyi ciddi şəkilde qorunur. İki ay önce erməni deputatlar Bakıya gələndə Milli Məclisin qarşısında ciddi aksiyamız oldu. Üzvərimizə tədbir keçirilən yerə heç yaxınlaşmağa belə imkan vermedi-lər. Ən azından cəmiyyətin bu səfərlərə etirazına şərait yaratıb. İqtidar bu cür tədbirlərdə ermənilərin istirakının qarşısını almaq üçün qətiyyətli mövqə tutmalı, öz mövqeyini də əsaslandırmalıdır. Azərbaycan torpaqları Ermənistan-

adəmin Bakıda meydən sula-

masına heç bir halda yol ver-

si üçün Azərbaycan iqtidarı

düzung mövqə tutmalıdır".

QAT sədri marta qədər ermənilərin gelişlərinin qarşısının alınması aidiyyəti qurum-

lara müraciət edəcəklərini de-

söylədi: "Belə müraciəti edəcəyik. Sizin mətbuat vasitəsilə də müraciət edirəm. Tədbir yaxın-

laşdırıqca müraciətlərimizin sayı çoxalacaq. İndi qədər dəfələr-lə müraciət etmişik. Mükündür ki, bu dəfə də prezidentə, Milli Məclis rehbərliyinə, Xarici İşlər Nazirliyinə müraciət edək. Amma istenilən halda, səfər gerçəklişərə, aksiyalarımız olacaq. Biz çalışın ki, ermənilərə görə cəmiyyətimiz daxilində qarşidurma olmasın. Digər tərefdən, istemirik ki, orada xoşagəlməz nəsə bir hadisə yaşansın, beynəlxalq qurumlar da bundan istifadə edib, ölkəmizə təzyiq etsinler. Ölkəmizin imicinə zərəbə dəyməsini heç bir halda istəmərik. Amma ölçü götürülməsə, lazımi addımları atmağa məcbur olmama-

□ **Cavanşir Abbaslı**

"Aldığım təqəüd-zad hamısı müayinələrə, müalicelərə gedir. Özüm də gündə bir dəfə yemək yeyirəm... Pulu çatdırı bilmirəm. Dərmanlar da çox bahadır. Həkim dünən iki dərman yazmışdı, qiyməti 60 manatdır. Gedib birini aldım, dedim, təsirini görəm, gəlib birini də alaram. Utandığımdan deyə bilmədim ki, dərmana pul çatdırı bilmirəm".

Xalq artisti, Azərbaycanın kino əfsanəsi Rasim Balayevin bu sözləri artıq neçə gündür ki, müzakirə olunmaqdadır. Xalq artistinin maddi durumu, səhhəti ilə bağlı yaşadığı ciddi problemlər böyük təsəs-süf doğurub. Qeyd edək ki, Rasim Balayev uzun müddətdir ki, şəkərli diabet, qan təzyiqi və digər xəstəliklərdən əziyyət çekir. O, yenicag.az saytına açıqlamasında bildirib ki, xəstəliklər ayağında fəsadlar yaradıb, yeriyəndə əziyyət çekir. Xalq artisti vəziyyəti ilə bağlı hansısa dostuna müraciət etmək fikri olmadığını da vurğulayıb: "Mən ağlayan adam olmamışam. Acıdan ölüəm, amma gedib hansısa dostuma ağız açmaram".

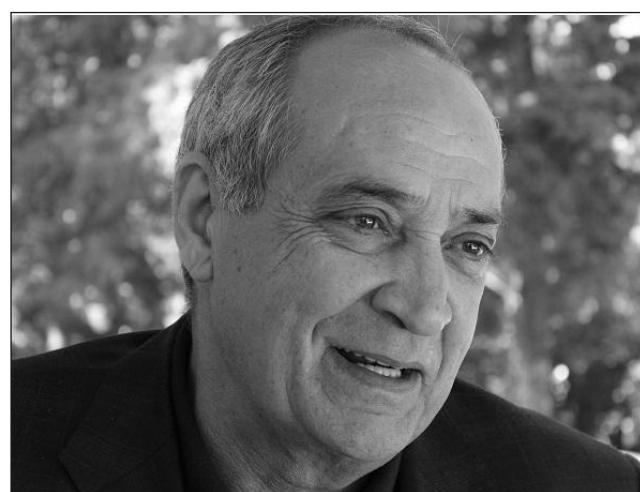
Xatırladaq ki, Rasim Balayev ilk dəfə "Ulduzlar sönmür" filmində kiçik rola çəkilib. "Nəsimi", "Babek" filmlərində baş rola çəkilerət tamaşaçıların böyük sevgisini qazanıb. O, "Özbəkfilm", "Mosfilm" və digər studiyalarda da filmləre çəkilib. "Şöhrət" ordenli aktyor həm də prezident təqəüdüdüdür. Uzun müddət Azərbaycan Kİ-nəsiyət Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi ilə bir neçə dəfə elaqə saxlasaq da,

Dərmanlara pul tapmayan Rasim Balayevə kim qayğı göstərməlidir?

Şəfiqə Məmmədova: "Ona köməklik edəcəklər, çünki o, Rasimdir"

Şeyx Əbdül Mahmudov: "Əgər Azərbaycan kino əfsanəsi deyirsə ki, dərman almağa pulum çatmır, deməli..."

Rasim Balayev: "Jurnalist lazımlı olmayan fikirləri qabardıb"

Bəs bu gün Azərbaycanın kinosunun əfsanəsi olan Rasim Balayeva kim köməklik göstərməlidir: imkanlı dostları, yoxsa rəsmi qurumlar?

Məsələ ilə bağlı Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi ilə bir neçə dəfə elaqə saxlasaq da,

zənglərimizə cavab verən olmadı.

Kinematograflar İttifaqının sədri, xalq artisti Şəfiqə Məmmədova "Yeni Müsavat" açıqlama verərək bildirdi ki, həmkarının bu cür durumundan xəbərsizdir: "Siz mənə çox ağır bir xə-

bər verdiniz. Mən bundan tama-milə xəbərsizəm və eşitməm-işəm... Amma axı o təqaüd alır. Bildiyim qədər onun öz pensiya-sı da coxdur, eyni zamanda da böyük miqdarda prezident təqaüdü alır. İşleyib-işləmədiyindən xəbərim yoxdur. Amma ara-sıra filmlərə çəkilir. Təbii ki, onun vəziyyətinin ağır olması xəbəri çox üzücidür, çox kədərləndim. Qeyd edim ki, dövlətimiz sənətkarlarım ağır vəziyyətindən xəber tutan kimi köməklik edir, müalicəsinə öz öhdəsine götürür. Xəstəlikə bağlı bir çox sənətkarlarımız üçün Heydər Əliyev Fonduna müraciət etmişik və köməklik edilib. Düşünürəm ki, Rasim Balayev də müraciət etsin, köməklik olunur. Əgər belə bir müsahibə veribse, böyük ehtimalla rəsmlər görüb və köməklik edəcəklər. Çünkü o, Rasimdir".

Rasim Balayevin yaxın dostu, tanınmış kinorejissor

Şeyx Əbdül Mahmudov məsəla ilə bağlı "Yeni Müsavat" a danışıb: "Biz onunla qardaşlıq. Bir yerde baş-başa, ciyin-ciyyin böyüümüşük. Xatırladım ki, mənim ilk diplom filmimdə çəkilib... Rasim Balayev kimi sənətkarlarım bu gün bizim milli-mənəvi sərvətimizdir. Bu gün isə onlar sosial facie ilə üz-üzədirlər. Dövlət bu gün Rasim Balayevə qayğı göstərməlidir. Filmlərde kim kimin qohumudursa onu çekir. Bununla da həm xalqı pulunu yeyirlər, həm də xalqı təhqir edən film və seriallar çəkirlər. Bu cür sənətkarlarımız isə kəndə qalır".

Rejissor son vaxtlar Rasim Balayevin sehhətindən çox ciddi problemlər yaşadığını dedi: "Biz indi de mütəmadi olaraq bir-biri misilə eləqə saxlayırıq. Çox təessüf ki, ayağında ciddi problemlər var, çox çətinliklə yeriyr, hərəket edir. Müalicəsi də çox ağır gedir. Elə axsaya-axsaya

gedib-gəlir. Və qeyd edim ki, müalicəsi də çox baha başa gəlir. Öz müalicəsinə özü aparır. Pensiyalarının hesabına ordan-burdan 5-3 qəpik təpib müalicə olunmağa çalışır. Bu gün əger Azərbaycan kino əfsanəsi də gətirib deyirsə ki, dərman almağa pulum çatmır, deməli, artıq biçaq sümüyü dirənib. Bu gün Azərbaycan dünyada "Arşın mal alan", "Yeddi oğul istərəm", "Babek" və bu kimi filmlərə fəxr edirik. Axı nə baş verir ki, imkanı olan şəxslər, dövlət Rasim Balayevin müalicəsinə aparmır?

Sonda xalq artisti Rasim Balayevin də fikirlərini öyrənməyə çalışdıq. Xalq artisti verdiyi son müsahibəsinin işirildiyini deyib: "O sözləri söz məsəli demişəm. Bəzən müsahibə vermediyin üçün məndən inci-yirlər. Bildirim ki, artıq heç kimsə müsahibə vermək istəmirəm. Əslində fikrim başqa cür olub. Jurnalist isə lazımlı olmayan fikirləri qabardıb. Hazırda normal vəziyyətdəyəm... Övladlarına mən köməklik edirəm. Hökümtədən də prezident təqaüdü alıram. Yəni hər şey yaxşıdır".

□ XALIDƏ GƏRAY

Anonim kimi təqdim edilən Azərbaycan mahnıları - onları necə xilas edək...

Zemfira Qafarova: "Hansı təbliğatı düzgün aparıraq ki, mahnıların da təbliğatını yaxşı aparaq?"

Bu günlərdə "O səs Türkiye" yarışmasında Azərbaycan mahnısı ilə bağlı maraqlı olay yaşaşıb. Belə ki, müsəbiqənin son buraxılışında Oğuzhan Özdemir adlı gənc "Yandırın qəlbimi" mahnımızı oxuyub. İfaçı mahnının kimə aid olduğunu bilmədiyi deyib:

"Mahnı kimə aiddir bilmirəm. Bir çox sənətcidən eşitdim". Münsiflər heyetinin üzvü Yıldız Tilbe isə gözlənilmedən ifaçının səhvini düzəldərək onun Azərbaycan xalq mahnısının olduğunu deyib.

Çox sevindirici haldır ki, son illərdə Türkiye şou-biznesində Azərbaycan mahnılarının geniş yer verilir və kifayət qədər sevilir. Lakin dəfələrlə şahid oluruq ki, xalq və ya bəstəkar mahnılarımız "O səs Türkiye" və digər yarışmalarda anomim səslənir və yaxud müəllifləri düzgün qeyd edilmir. Onlardan bir neçəsini qeyd etmək yerinə düşər.

Məsələn, sözləri İsləm Səfərli, musiqisi Andrey Babayevə məxsus olan "Nazəndə sevgilim" mahnısı Türkiyədə dəfələrlə anomim mahnı kimi təqdim edilib. Bir neçə il önce "O səs Türkiye"yə qatılan Se-kan Kiranlı səhnədə mahnını ifa edərək titrlərdə müəlliflər İsləm Səfərli və Nekirof olaraq göstərilmişdi. Türkiyənin "TED senfoniorkestra"si, "Türk EğitimDernəgi"nin 85 illiyinə

olunmuşdu: "Sözleri və bəstəkarı Resul Rza". Halbuki mahnının sözlərinin müəllifi Resul Rza, bəstəkarı isə Tofiq Quliyevdir. Mahnı T.Quliyevin ya-radiciliğində özüne məxsus yer tutmuş en gözəl nümunələrindən biridir.

İki il önce isə əməkdar artist Aybəniz Haşimovanın qızı Aynışan Quliyeva "O səs Türkiye" "Gəl, ey seher" mahnısını ifa edərək titrlərde mahnının sözlərinin müəllifi anomim kimi təqdim olunmuşdu. Sözlərin müəllifi Fikret Qoca müəlliflik hüququnun pozulması ilə bağlı mətbuataya açıqlama verərək, öz narazılığını bildirmişdi.

Qeyd etdiyimiz kimi, təkcə "O səs Türkiye" yarışmasında deyil, bəzən Türkiyənin ən nüfuzlu televiziya kanallarında Emin Sabitoğlunun, Ələkbər Tağıyevin, Cahangirovun məşhur mahnılarının anomim təqdim edildiyinin şahidi olur. Məşhur "Qurbanın ağ alması" mahnımız isə tez-tez "İqdırın ağ alması" kimi qeyd olunur.

Bir müddət əvvəl "Sən gelməz oldun" mahnısı da anomim kimi qeyd edilsə də, sevindirici haldır ki, artıq Türkiyədə hər kəs onun müəllifini qeyd edirək, "Bu Aygünün mahnısıdır" və yaxud "Elarızın mahnısıdır" və sairə. Belə acı-naçlı hal var".

Məktəblilərin 5 günlük payız tətili başlayır

Təhsil Nazirliyi 2017-2018-ci dərs ilinin ilk tətili - payız tətilinin vaxtı açıqlayıb. Təhsil Nazirliyinin məlumatına görə, məktəblərə payız tətili 16-20 noyabr tarixlərində olacaq: "Şagirdlər noyabrın 16-da dərsə getməyəcəklər. Həmin gün tətilin ilk günü olacaq. Noyabrın 21-də isə dərs başlayır".

Qeyd edək ki, bu tədris ilində şagirdlər üçün payız tətili ilə yanaşı, 5 gün qış tətili (27-31 yanvar) və ibtidai siniflər üçün 5 günlük əlavə yaz tətili (1-5 may) olacaq. Bündən başqa bayramlarla əla-qədar olaraq qeyri iş günlərində məktəblər də işləməyəcək. Belə ki, 31 Dekabr-Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü və Yeni ilə əlaqədar Azərbaycanda 5 gün iş olmayacağı. Yeni ilə əlaqədar 31 dekabr, 1-2 yanvar tarixləri qeyri-iş günü olacaq. 2018-ci ilin 2 və 3 yanvar tarixləri şənbə və bazar günlərinə təsadüf etdiyindən Yeni ilə 5 gün qeyri-iş günü olacaq və məktəblər də işləməyəcək.

Qeyd edək ki, ümumtəhsil məktəblərinin 2017-2018-ci dərs ilinə aid tədris planlarına əsasən, ümumtəhsil məktəbində dərs məşğələləri sentyabrın 15-də başlayıb iyunun 14-də başa çatır. Dərs ilə iki yarımla bölünür: birinci yarımlı - 15 sentyabr - 26 yanvar; ikinci yarımlı - 1 fevral - 14 iyun. □ XALIDƏ

□ Günel MANAFLİ

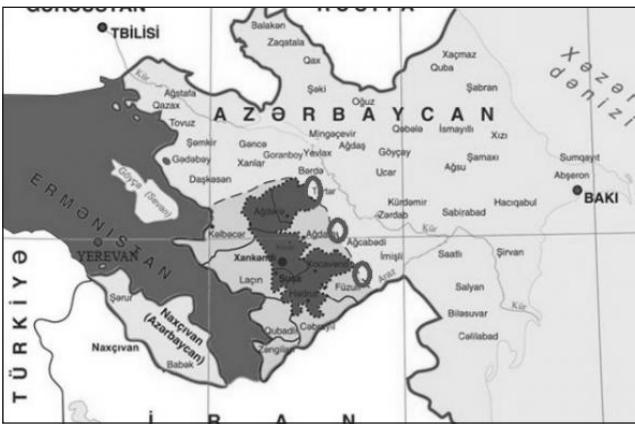

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağılıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Azərbaycan xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarov noyabrın 16-da həmsədrlerlə görüşəcək. Bu barədə Elmar Məmmədyarov Bakıda monteneqrolu həmkarı Srdjan Darmanovicə görüşdən sonra keçirilən mətbuat konfransında danışır.

"Noyabrın 16-da həmsədrlərə görüşəcəyəm", - deyə, nazir bildirib. E.Məmmədyarov deyib ki, görüş Rusyanın paytaxtında baş tutacaq. "Ondan bir neçə gün evvel isə Ermənistən prezidenti və mənim erməni həmkarım Moskvada olacaq. Təklif oldu ki, üçtərəfli görüş olsun. Hələl dəqiq olan odur ki, mən həmsədrlərle Moskvada görüşəcəyəm" - nazir eləvə edib.

Bu ilin aprel ve sentyabr aylarında keçirilən növbəti görüşlərin ardınca Moskva görüşü XİN başçıları səviyyəsində növbəti görüşdür. Həmsədrlərin moderatorluğu ilə baş tutacaq Moskva görüşündə mühüm anlaşmanın əldə olunacağına kimsə ümidi eləmir. Sadəcə, qoşunların temas xəttində gərginliyin artmaması, itkilərin olmaması və prezidentlər səviyyəsində növbəti görüşün baş tutması üçün cəhdələr davam edir. Ancaq Cənəvrəde keçirilən prezidentlərin görüşünün ardınca Serj Sərkisyanın destruktiv mövqə səriğiməsi, Dağılıq Qarabağın "müstəqilliyi"ndən dəm vurmasının rəsmi Bakının kəskin etirazına səbəb oldu. Həm Administrasiya rəsmiləri, həm XİN rəhbəri səviyyəsində Sərkisyanın ünvanlanan sərt cavablar növbəti görüşün baş tutması ehtimalını xeyli azaldı. Ermənistən prezidenti bəyənəlxalq hüquq pozməqlə yanaşı, diplomatik və etik qaydalarla zidd davranış nümayiş etdirdi. Bir səra ekspertlər hesab edir ki, Sərkisyan baş nazir postuna sahibləmek üçün erməni diasporuna xoş gələn ritorika nümayiş etdirir. Ancaq bunun ardınca onun "Ermənistənə ağırlı qaralar gözləyir" açıqlaması da təəccübələr qarşılandı. Hesab olunur ki, İrəvan hansısa güzəştələr vədar edilmək ərefəsində olduğuna eyham vurur. Xüsusiələ də Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu xəttinin istifadəye verilməsindən sonra Ermənistənda yaşanan panik əhval-rəhiyyəni əsas getirən bəzi nikin müshahidəcılər işgalçı ölkənin bir addım geri çəkişəcəyini güman edirlər. Bu arada Putinin "danişan dili" adlandırılara Duqinin Ermənistən 5 rayonu azad etməyə hazır olduğunu

Professor İlham Rəhimov minval.az saytına müraciətində görüşə bağlı maraqlı faktlər səsləndirmişdi. "Türkəyə idarı Dağılıq Qarabağ problemi ədalətli həllinde çox maraqlıdır, çünki Azərbaycana üreyi yanır. Bununla belə, yənə düzənmürüm ki, tərəflər hansısa qararı qəbul eləsinlər. Vəziyyət adı müzakirədən uzağa getməyəcək və ölü nöqtədən tərəpnəməyəcək. Hera öz fikrini deyəcək. Ərdoğanı Qarabağ məsələsi ilə bağlı Putinin mövqeyi maraqlandıracaqsə, Putini də müvafiq olaraq Ərdoğanın problemi baxışı maraqlandıracaq". Rəhimov demişdi. Bunu belə, hüquq professoru hesab edir ki, Qarabağ məsələ

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütəvi İnformasiya Vəsitələrinin İnkışafına Dövlət Dəstəyi Fonduñun maliiyyəsi əsasında, Şəhifəni hazırladı: Elşad PAŞASOV

Qarabağ

Qarabağla bağlı "Bakı-Ankara-Moskva-İrəvan formatı" ... mümkün mü?

Minsk Qrupunun illərdir çözə bilmədiyi problemi yeni güc mərkəzlərinin öz nəzarətinə götürməsi vəziyyəti dəyişə bilər; politoloq: "Bu format bölgəyə böyük ölçüdə sülh gətirər, ancaq..."

sinin tənzimlənməsi istiqamətində Türkiye, Azərbaycan, Rusiya, Ermənistən formatı yaranmalıdır. "Əgər bu iki dövlət Qarabağ probleminin hellində bize kömək elemək isteyirse, o zaman fikrimcə, bunu belə bir formatda eleməyə dəyməz. Burada hökmən dördlü format olmalıdır. Yeni Azərbaycan və Ermənistən liderləri də prosesdə iştirak eləməlidir. Bax, dördlü hell-tamam ayrı formatdır. Bu, artıq reallıqdır" - professor bildirib.

Kifayət qədər maraqlı təklifdir. Düzdür, indiki münasibətlər fonunda bu, xeyli problemlə məsəlidir. Xüsusilə də Türkiye və Azərbaycanın işgalçi siyasetindən el çəkməyən Ermənistənla heç bir iqtisadi, diplomatik münasibətlərinin olmaması halında hansıa bir formatda birgə təmsililik real görünmüür. Ancaq xatırlaqla ki, hələ Qarabağ mühərabəsinin ilk illərində Azərbaycan və Ermənistən prezidentləri hətta sərhəddə bir araya gelmişdilər. Həmin görüşün videomateriallarını elə bu günlərdə erməni mənbələri növbəti dəfə tirajlaşdı. Bu mənada nəzəri cəhətdən demək olar ki, Ermənistən bölgənin ən böyük ölkəsinə çevriləməsi halında "daş etəyində tökerək" müəyyən konstruktivlik göstərə bilər. Ekspertlərimiz də bu mövzu ilə bağlı maraqlı yanaşmaları var.

Politoloq Elçin Mirzəbəyli "Yeni Müsavat" a bildirdi ki, Azərbaycan-Türkəy-Rusiya üçtərəfli əməkdaşlıq platformasının yaradılması təşəbbüsü artıq xeyli müddətdir ki, irili sürürlü: "Bu ilin may ayında Türkiyə və Rusiya prezidentlərinin Soçi'də görüşü zamanı bu təşəbbüsün müzakirə olunduğu və müsbət qarşılılığı bildirilib. Ola bilsin ki, Türkiyə və Ru-

siya dövlət başçılarının görüşü zamanı bu təşəbbüs yenidən gündəmə gətirilsin və görüşdən sonra Azərbaycan-Türkəy-Rusiya üçtərəfli əməkdaşlıq platformasının yaradılması istiqamətində müəyyən addımlar atılışın. Lakin Ermənistənla bağlı məsələ, yəni işgalçi ölkənin iştirakı ilə dördtərəfli əməkdaşlıq platformasının yaradılması inancıda görünür. Buna mane olan amillər həddən artıq çoxdur. Ermənistən iştirakı ilə dördtərəfli əməkdaşlıq platformasının yaradılması faktiki olaraq Azərbaycanın və Türkəyən işgalçi ölkə ilə əməkdaşlığı razı olmasına anlamlına gelir. Bu isə kifayət qədər təhlükeli tənədiləyir və bizim bə günədək hərətdiyümüz siyasetin inkar edilməsi deməkdir".

E.Mirzəbəyli bir maraqlı məqama diqqət çəkdi: "Əgər Ermənistənla hər hansı format çərçivəsində əməkdaşlığı razi olacaqısa, o zaman Türkiyə-Ermənistən protokollarına na üçün etiraz edirdik ki? Yaxud eger belə bir əməkdaşlıq mümkin idisə, o zaman işgalçi ölkənin tecrid edilməsi üçün görülən nəhəng işlər kimə və nəyə lazımdır? Bizim bir tərəfdən bütün dünyadan Ermənistənə qarşı sanksiya tələbimizlə işgalçi ölkə ilə eyni əməkdaşlıq platformasında təmsil olunmağımız bir araya siğmaz. Bu baxımdan, belə bir təşəbbüsün ireli sürüləcəyi də gözlənilən deyil".

Politoloq qeyd etdi ki, Azərbaycanın xeyir-duası olmayan bir təşəbbüs də Türkiyə tərəfindən irəli sürüləməz, yaxud əksi də mümkün deyil: "Bele bir əməkdaşlıq formatının baş tutması üçün isə ilk növbədə işgal faktı aradan qaldırılmalıdır. Əger Ermənistən buna məcbur

edilərsə, o zaman şübhəsiz ki, əməkdaşlığı manədə yaranan amillər də aradan qalxacaq".

"Ankara qısa müddətdə Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin Azərbaycanın ərazi bütövülüyü çərçivəsində həllini istəyir. Ancaq bu, o demək deyil ki, Ankaranın istəkləri Moskvanın istekləri ilə üst-üstü düşür". Bu fikirlər isə "Atlas" Araşdırıcılar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu məxsusdur.

Siyasi təhlilçiyə görə, Moskva münaqişənin əşəkildə həllini istəyir ki, Azərbaycan və Ermənistən Rusyanın maraqları çərçivəsində qalsın: "Kreml bu təminatı almayıana qədər münaqişənin həllinə maraqlı göstərməyəcək. Kremlin Azərbaycan üçün şərtləri isə ağırdır. Kreml Dağılıq Qarabağ tərafındakı rayonların boşaldılması əvəzinə bize ele tələblər irəli sürür ki, onları yerinə yetirmək Azərbaycanın müstəqilliyini itirmək deməkdir. Ona görə də Rusiya ilə Türkiyənin Qarabağ məsələsində anlaşاقlığını söylemək çətindir. Halbuki münaqişə sülh yolu ilə həll olunsa, bu, hamının xeyrine olacaq".

E.Şahinoğlu xatırlatdı ki, Türkiyənin mərhum prezidenti Süleyman Dəmərəl Cənubi Qafqaz bölgəsində ATƏT-e bənzər strukturun yaradılmasını təklif etmişdi: "Yəni Cənubi Qafqazın 3 dövlət ilə birgə qonşu dövlətlər - Türkiyə, Rusiya və İran regional təşkilat formalaşdıraraq bölgənin təhlükəsizliyinə cavabdeh olacaqdılar. Bu ideya reallaşmadı. Çünkü Ermənistən Azərbaycan torpaqlarının, Rusiya isə Gürcüstan torpaqlarının - Abxaziyanın və Cənubi Osetianın işgalindən vaz keçmədilər. İndi də bu ideyani realaşdırmaq çətin görünür. Çünkü

bu illerde Rusiya Gürcüstəni parçalayıb, Abxaziya və Cənubi Osetianın "müstəqilliklərini" taniyib".

Eksperte görə, aydındır ki, Kreml geri addım atmayacaq: "Bunun qarşılığında Gürcüstan Qərəbəsix ineqrasiya yolunu tutub. Bu, o deməkdir ki, Gürcüstan artıq Rusyanın yer alacağı regional formatda iştirak etməyəcək. Bunun əvəzinə eger Rusiya Ermənistən hakimiyyətinə təsir edib Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin həllini sürətləndirərsə, bölgədə Rusiya-Türkiyə-Azərbaycan-Ermənistən dördlü formatı təsis oluna bilər. Ancaq bunun üçün birinci addımı Rusiya atmalıdır. Bu format bölgəyə böyük ölçüdə sülh getirəcək. Ancaq bu formatın yaradılması naməne Kremlin İravana təsir edib Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin həllini istəyinə yetirmək. Ankaranın təsəbbüsü gələcək illərə qalacaq".

Reallıq budur ki, ATƏT-in Minsk Qrupunun 24 illik fəaliyyəti, dəha doğrusu fəaliyyətsizliyi Qarabağla bağlı heç bir iriliyişə gətirib çıxartmadı. Üstəlik, həmsədrlərin tərkibinə dəyişməsi, Türkiyənin prosesə cəlb olunması istiqamətində də razılışa əldə olunmur. Bu da reallıqdır ki, məsələ Rusyanın iradəsindən kənar həll olunmayaq. Əks təqdirdə, Ermənistənə hər cür dəstək verən Kreml yeni sürprizlər edə bilər. Belə olan təqdirdə regional aparıcı dövlətlərin də prosesdə iştirakı işin xeyrinə olar. Rusiya Ermənistən, Türkiyə de Azərbaycan tərəfdən prosesdə iştirak etsə, bu, həm balanslı vəziyyət yarada, həm də bütün hallarda vəziyyətdə dönüşə səbəb olə bilər. Hər halda, Ərdoğan-Putin görüşündən də çox şey asılıdır...".

Ərbein ziyarəti başa çatdı. Artıq ziyarətdə iştirak etmiş insanlar geriyə - öz vətənlərinə qayıdır. Son illərdə sürətlə populyarlaşan və ildən-ilə ziyarətçilərin sayının çoxaldığı bu mərasim artıq dünya mediasının da diqqətini cəlb edir. Öten il "Euronews" telekanalı, bu il isə Britaniyanın nüfuzlu "Independent" qəzeti Ərbəin yürüşünə xüsusi reportaj həsr edib.

Qeyd edək ki, öten il rəsmi məlumatda görə, Ərbəin günü Kərbəlaya 13 milyon zəvvər daxil olub. Bu il isə rəqəmin daha da artacağı gözlənilir. Çünkü iştirakçıların sayı daha çox görünüb. Rəsmi məlumatda əsasən, bu il Ərbəin yürüşündə 91 ölkədən insan iştirak edib. Bunların arasında yalnız şəhərdeyil, yerli xristianlar, digər islam məzhəblərinin ardıcılıarı da olub. Eləcə də builkı Ərbəin yürüşündə İranın vitse-prezidenti İshaq Cəhangiri, İranın daxili işlər naziri Əbdürəzzək Rəhmani Fəzli, İran Polisinin komandanı Hüseyin Əstəri və İran həcc və ziyarət təşkilatının sədri Səid Övhədi iştirak edib.

Bundan başqa, Beynəlxalq Avrasiya Hərəkatının idarı Aleksandr Dugin, Venesuela Xarici İşlər Nazirliyinin ümumi əlaqələr üzrə baş direktoru Selka Agudlo, Türkiyənin İraq-dakı səfiri Fatih Yıldız, ABŞ Kongresində Nümayəndələr Palatasının (1993-2003 və 2005-2007-ci illərdə) üzvü olmuş Sintiya Enn Makkinni kimi xarici ölkə vətəndaşları builkı Ərbəin yürüşünə qatılıb.

Ümumilikdə isə İraq rəsmilərinin məlumatına görə, builkı Ərbəin mərasimine 15 milyon zəvvər (yerli və xarici - K.R.) qatılıb. Zəvvarların təhlükəsizliyi yüksək səviyyədə qorunub. "Həşdi Şabi" birləşmələri, İraq ordusu xüsusi teyinatlı antiterror birləşmələri, polis zəvvarları qoruyub. Mühafizə işinə 20 min hərbçi və polisin cəlb olunduğu qeyd edilir.

Bundan başqa, Beynəlxalq Avrasiya Hərəkatının idarı Aleksandr Dugin, Venesuela Xarici İşlər Nazirliyinin ümumi əlaqələr üzrə baş direktoru Selka Agudlo, Türkiyənin İraq-dakı səfiri Fatih Yıldız, ABŞ Kongresində Nümayəndələr Palatasının (1993-2003 və 2005-2007-ci illərdə) üzvü olmuş Sintiya Enn Makkinni kimi xarici ölkə vətəndaşları builkı Ərbəin yürüşünə qatılıb.

Ümumilikdə isə İraq rəsmilərinin məlumatına görə, builkı Ərbəin mərasimine 15 milyon zəvvər (yerli və xarici - K.R.) qatılıb. Zəvvarların təhlükəsizliyi yüksək səviyyədə qorunub. "Həşdi Şabi" birləşmələri, İraq ordusu xüsusi teyinatlı antiterror birləşmələri, polis zəvvarları qoruyub. Mühafizə işinə 20 min hərbçi və polisin cəlb olunduğu qeyd edilir.

Qeyd edək ki, Ərbəin ərabca "40" sözündəndir. İmam Hüseyinin (ə) Kərbəlada şəhid olmasından sonra keçirilən "40" mərasimini bildirir. Ərbəin, yeni İmam Hüseyin (ə) və şəhid silahdaşlarına 40 mərasiminin qeyd olunmasına öz

tarixçəsi var. Tarixi məlumatlar əsasən Hicri-Qəməri təqvimlə 61-ci il (miladi 680-ci il - K.R.) Məhərrəm ayının 10-da (Aşura) günü İmam Hüseyin və tərəfdarları Kərbəla çölündə xəlifə Yezidin Kufə valisi Ubeydullah ibn Ziyadın göndərdiyi əsgərləri terəfdən şəhid edilir. İmam Hüseyin (ə), oğlanları, qardaşları və tərəfdarlarının başları kəsilərək xəlifəyə aparılır. Eyni zamanda İmamın emlakı qarət edilir, ailəsi ise esir götürülür. Şəhidlərin kəsilmiş başları və İmamın (ə) ailəsi Dəməşqə - xəlifənin sarayına aparılır. Ancaq Dəməşqdə İmam Hüseyin (ə) oğlu Əli Zeynalabdinin və Həzər Zeynəbin xəlifə sarayında çıxışları. Eləcə də Medinədə şəhəbenin narazılığı Dəməşqdə öz təsirini göstərdi. Xəlifə Kərbəla olayı-

na, İmam Hüseyinin (ə) qətləne görə, Kufə valisinin ittihad edərək əsirləri azad edir. Daha sonra əsirlər geri - Kərbələyə qayıdarəq ilk dəfə Ərbəin günlərində İmam Hüseyin (ə) mətem mərasimi təşkil edirlər. Bu mərasimdə Həzər Hüseyinin (ə) ailəsi ilə yanaşı Peygəmbərin (s.o.s) səhabəsi Cabir ibn Abdulla Ənsari də iştirak edib. Əvvəlcə şəhadət xəberini eşitdikdən sonra Peygəmbərin (s.o.s) nəvəsinə eza saxlayan Cabir ibn Abdulla Ənsari daha sonra Kərbələyə gələrək ilk mətem mərasimini təşkil edir.

Bu səbəbdən də İmam Hüseyin (ə) ilk eza məclisinin adı məhz Cabir ibn Abdulla Ənsari ilə bağlıdır. İlk böyük eza məclisi isə Ərbəin günü keçirilib. Bu səbəbdən də bir qayda olaraq

Aşura günü ilə yanaşı böyük şəhərin qeyd etdiyi kimi, Ərbəin günü böyük izdihamla qeyd olunur. Sonrakı illərdə formalaşmış ənənəyə əsasən İmam Hüseyin (ə) sevdalıları onun yaxınlarının ilk dəfə qətle yetirildiyi il etdiyi kimi piyada şəkildə onun ziyarətinə yollanır. Ən çox yayılmış şəkildə insanlar Kərbələdan 70-80 kilometr aralığında məsafəsi olan Nəcəf (İmam Əlinin (ə) məzarının yerləşdiyi şəhər - K.R.) şəhərində yola düşür və Ərbəin günlərində Kərbələyə yetişirlər. Ancaq İraqın başqa bölgələrindən və də uzaq məsafədən də piyada Ərbəin yürüşünə çıxanlar var. Yeri gəlmışken, öten il və bu il Azerbaycandan Kərbələyə qədər piyada gedən zəvvarlar oldu.

□ KƏNAN

Livan ətrafında

müəmmalı durum

Xarici ölkədə istəfa verən baş nazirin yeni açıqlaması qeyri-müəyyənliyi bir az da artırıb; bölgədə növbəti münaqişə xoas və qarışıqlığın coğrafiyasını böyüdə bilər...

Livanın baş naziri Saad Hərirri istəfa verdikdən bir heftə sonra kameralar qarşısına çıxıb. Məsələ ondadır ki, Hərirri noyabrın 4-də ər-Riyadda televiziya vasitəsilə istəfa verdiyini bəyan edib. Eyni çıxışında özünə qarşı sui-qəsd təhlükəsi hiss etdiyini, İran və "Hizbullah"ın regionda təhlükə yaratdığını bəyan edib.

Ancaq onun öz ölkəsində, deyil, xarici ölkədə istəfa vermesi şübhəli qarşılığın. Bir sıra Livan siyasetçiləri Həririnin ər-Riyadda həbs olunduğunu və istəfaya məcbur edildiyini, hazırda da həbsdə saxlanıldığıni bildiriblər. Hərirri ətrafında müəmmalalar onu istəfəsindən bir neçə gün sonra əvvəlce Səudiyyə Ərəbistanı, ardınca isə Küveyt, Bəbək kimi bir neçə dövlət Livandakı vətəndaşlarına bu ölkəyə səfər etməməklə bağlı xəbərdarlıq edib. Bunun ardınca isə "Hizbullah" lideri Həsən Nəsrullah Həririnin ər-Riyadda girov saxlanıldığıni bildirib.

Həftənin ortalarında isə Fransa prezidenti gözlənilmədən Ərəbistanın səfər etdi və burada dövlət rəhbərləri, o cümlədən son olayların mərkəzində dayanan vəlīhdə şahzadə Məhəmməd ibn Salmanla görüşüb. Rəsmi olaraq açıqlanmasa da, Fransa XİN rəhbəri

Hərirri və Makron arasında görüş olduğunu və ikincinin Səudiyyə Krallığı ərazisində zorla saxlanıldığına inanmadığını bildirdi. Ancaq bu açıqlamlar yeterli olmadı.

Öten heftə sonu isə məsələyə Livan Prezidenti Mişel Aun qarşıdı. Səudiyyə Ərəbistanı rəsmilərinə müraciət edən M.Aun Həririnin taleyindən narahat olduğunu, eks-baş nazirin iradəsinin ziddinə olaraq Ərəbistanda saxlanması ilə bağlı şübhələrini çatdırıb. Məhz Aunun açıqlamasından sonra ər-Riyadda Həririnin Livan telekanalına müsahibəsi təşkil olundu.

Hərirri ər-Riyadda telekanalın əməkdaşına bildirib ki, o, sərbestdir, azad hərəkət edir və tez bir zamanda Livan qazidacaq. Eyni zamanda deyib ki, o, özünü qorumaq üçün istəfa verib. Sitat: "Men istəfa vermişəm. Tez bir vaxtda Livan

gəlib konstitusiya qaydasına uyğun istefəm rəsmiləşdirəcəyəm".

Ancaq müsahibə yayıldıqdan sonra ilk şübhələr ortaya çıxıb. Belə ki, müsahibə zamanı Hərirri həddən artıq həyəcanlı görünüb, hətta müsahibə götürən jurnalistin qarşısındaki suyu da içib. Həmçinin müsahibə götürülən otaqda çəkiliş heyətindən başqa şəxslər gözə dəyrir və Hərirri müxbirdən daha çox arxada dayanan adamlara baxır. Bundan əlavə, o, geri qayı-

dacığı tarixi də elan etməyib və nədən bu qədər ər-Riyadda qalmaq istəməsini izah edə bilməyib. Sadəcə, ailəsini qorumaq istədiyini deməklə kifayət lənib.

Qeyd edək ki, Hərirri 2005-ci ildə atası, sabiq baş nazır Rəfiq Hərirri terror aktı nəticəsində öldürüləndən sonra onun rəhbərlik etdiyi "Mustəqbal" ("Gələcək") Partiyasına rəhbərlik edir. Həririnin liderlik etdiyi partiya Livan "14 mart" siyasi blokunun aparıcı qüvvəsidir. Livan

1943-cü il anlaşmasına əsasən ölkənin baş naziri (*Livan parlamentli respublikadır*) sünni müsalman, preşident maruni xristian, parlamentin sədri isə şia müsəlman olmalıdır. Hazırda həmin bölgü davam edir və "14 mart" blokunun lideri Saad Hərirri bu bölgüyə əsasən ölkənin baş naziri postunu tutur. Yəqin ki, istəfa verdikdən sonra da baş nazir postuna onun partiyasından və ya blokundan razılışdırılmış biri baş nazir postuna təyin olunacaq.

Livanın Taif anlaşmasına əsasən ordunun başa qədər silahlı qüvvə saxlamaq hüququna malik olan Hizbullah müxəlif "8 mart" blokunun lideridir. 2016-cı ildə təşkil olunmuş Livan Milli Birlik hökumətində "Hizbullah"ın iki nazir portfeli var.

Həririnin istəfası rəsmiləşsə, bu, Livanın yeni siyasi böhran deməkdir. Hələlikse Hərirri qaydalara əsasən istəfa məktubunu preşident Mişel Auna təqdim etməlidir. Hərirri isə ər-Riyadda verdiyi müsahibəsində deyib ki, yalnız regional toqquşmalara kənar müdaxilələrə son verilərsə, istəfəsini geri götürə bilər. Bu isə Suriyada Bəşər Əsədi dəstekleyən "Hizbullah"ın silahlı gücünü geri çəkməsi mənasını verir. Ancaq

"Hizbullah"ın bunu edib-etməyəcəyi məlum deyil - baxmayaq ki, artıq Suriya ordusu bu sahədə üstünlüyü ələ alıb, proseslər nəzarət edə bilir.

Diger tərefdən, "Hizbullah" rehbərliyi Həririnin istəfaya məcbur edildiyini bildirir. Bundan başqa, "Hizbullah" lideri Həsən Nəsrullah bəyan edib ki, Səudiyyə Ərəbistanı Livana hücum etməsi üçün İsrailə bir neçə milyard dollar pul verib. Onun çıxışından belə məlum olub ki, Livana qarşı yeni hərbi müdaxilə başlaya bilər. Hətta bu çıxışdan sonra "Hizbullah"ın bəzi birliklərini Suriyadan Livana geri çəkməsi bərədə xəbərlər də mediaya yol tapdı.

Hələlikse vəziyyət gərgin olaraq qalır. Bəzi region ölkələrinin mediası Livana qarşı İsrail və Səudiyyə Ərəbistanının yeni hərbi kampaniya hazırladığı haqda yazılar hazırlanıb. Qeyd olunur ki, hazırda adıçəkilən iki ölkə də İranla birbaşa qarışdırma getmədən, onun regiondakı əsas silahlı gücü olan Livan "Hizbullah"ını zəiflətmək və ya tamamilə sıradan çıxarmaqla İranın Yaxın Şərqi yolunu bağlamağa çalışır. Ən pis halda İran və "Hizbullah"ın Yemen, İraq və Suriyadan diqqətinin yarınmasına nail ola bilər. Bu səbəbdə də bölgədə siyasi təzyiq sürətlə yüksəlir. Fransa preşidentinin ər-Riyad səfəri də olası savaşı önləməyə xidmət edir. Ancaq bunun nə qədər effektli olub-olmadığını yaxın günlərdə bilməcəyik. Görünən odur ki, Livan siyasi rehbərliyi də yəni mühəribədən qaçmaq üçün siyasi hell variantları axtarır. Bölgədə növbəti münaqişə xoas və qarışıqlığın həm coğrafiyasını, həm də müddətini ağıla gəlməyəcək həddə böyüdə bilər.

□ Kənan RÖVŞƏNOĞLU

Onlar üçün aeroportlar və təyyarələr həyatlarınnın ən vazkeçilməzləridir. Biri pilot, o biri mühəndis, bir başqası şirkət rəhbəri... Amma ortaq nöqtələri havacılığı və təyyarələri çox sevmələridir. Siz bazar günləri həyat yoldaşınız və ya dostlarınızla bulvarda gəzməyə çıxırsınız, amma onlara fotoaparatlarını götürüb aeroporta qayırlar.

Bələ... Belə bir peşə var. Adına spotter deyilir. Icra etdikləri peşə də spotting adlanır. İngilis dilində "plane spotting" adlandırılan aviafotoqrafıq dünya məqyasında çox geniş yayılan bir hobbidir. Bu hobi sayesində bayira çıxmak, müşahidələr etmək, çox-funksiyalı fotoaparatınızdan istifadə etmək üçün bəhanə tapmaq, sizinlə eyni zövqü paylaşan insanlarla bir arada olmaq kimi bir çox xoş nəsnələrdən faydalana bilərsiniz.

Spotterlərin detalları gören gözləri var və təyyarələri tanımaq, eləcə də məlumat əldə etməyə çox meyllidilər. Məsələn, sizə maraqlı bir məlumat verək. Bir "Boeing 757"nin 18 illik serviz həyatı boyunca 25.000 dəfə dünya ilə ay arasında səyahətə bərabər miqyasda məsafə uçduğunu tapanlar spotterlərdir. Əgər təyyarə və havacılığa marağınız varsa, təyyarələr sizi heyran edirsə, hava fotoqrafıq sizə uyğun bir hobi ola bilər.

Bunun üçün lazımi addımlar isə aşağıdakılardır:

1. İlk olaraq "spot" etmek istədiyiniz təyyarənə növlerinə qərar verin. Spotting hər nə qədər təyyarə fotoqrafıq olsada, əslində hava nəqliyyati fotoqrafıqdır. Böyük sərnişin təyyarələrini çəkə bildiğiniz kimi, helikopter, şar, planor, microlight, hərbi təyyarələr kimi bir çox hava nəqliyyat növünün şəkillərini çəkə bilir. Bu da sizin seçəcəyiniz istiqamətə yön verəcək. Əgər təyyarələrə yaxın olma imkanınız olan bir yerdesinizsə, bu, sizin geniş fokus seçmə imkanınızı artırır. Amma beynəlxalq aeroportlarda sərnişin təyyarələri çəkirsinizsə, məsələn uzaq olacağı üçün "zoom lens"lərə fokuslanmanızı təmin edəcək.

2. Özünüzlə bir dostunuza da aparın.

Bu hobbinin yanınızda tanıldığız və bu həyecanınızda ortaq olan biri ilə etdiyiniz zaman çox daha əyləncəli olur.

3. Spotting üçün ön hazırlıq edin.

İlk olaraq, daha önce spottinglə məşğul olmuş birisi ilə komanda yaradın. Çünkü o, sizə ən doğru yerləri göstərəcək və çəkiliş boyunca sizə yol göstərəcək. Əgər belə birini tapmasanız, internetdə məlumat axtara və ya interneti bilən insanlardan soruşa bilərsiniz.

Təhlükəsizliyi hər zaman birinci sıradə tutun. İcaze verilməyən yerləre girmeyin. Aeroportlara yaxınlaşmaq məsələ-

© domodedov

Onlar "göyle gədenləri" çəkirlər

Spottinqlər barədə bilmədiklərimiz, ilginc məqamlar...

sində çox ciddi qaydalar var. Bu qaydalar ilk növbədə sizin təhlükəsizliyiniz üçün olsa da, eyni zamanda aeroportun təhlükəsizliyi üçündür.

4. Şəkil çəkməyə başlayın. Bundan əvvəlki addımları tamamladıңıza, növbə spottingə başlamağa gəldi. İlk olaraq etrafı müşahidə etməkən başlaya bilərsiniz. Sizin diqqətinizi en çox cəlb edən və şəklini çəkmək istədiyiniz təyyarələrlə bağlı qərar vere bilərsiniz. Bu mərhələdə yanınızda bir spotter olarsa, ilk çəkiliş zamanı yaşaya biləcəyiniz bütün çətinliklərdə sizə yardım edəcək.

5. Evə qayıdanda qeydlər götürün.

Çəkiliş edərkən beyninizdə yaranan biləcək qeydləri və çəkdiyiniz şəkilləri sistemləşdirmek istəyəcəksiniz. Bunları etmək sizə çox faydalı olacaqdır.

- Bir sayta yükleyə biləcəyiniz ən yaxşı şəkilləri seçin.

- Diqqətinizi çəkən və təyyarələrin gözüñüzə xoş gələn qabarıq xüsusiyyətlərini qeyd edin.

- Çəkdiyiniz təyyarələrin sayını müyyəyenləşdirin.

- Daha sonra şəklini çəkmediyiniz təyyarələri müyyənənədir. Eyni zamanda gələcəkdə çəkmək istədiyiniz təyyarələri də qeyd edin.

6. - Yeni xobbinizi nə qədər inkişaf etdirmək istəyinizə qərar verin.

Yeni hobbiniz həyatınızda rəng gətirəcək. Bu səbəbdən de başlangıç olaraq aşağıdakı fikirlərdən hansıları yeni hobbinizi şəkilləndirməsində yaradım edib-etməyəcəyinə diqqət edin.

- Digər spotterlərə yarışmaq.

- Jetphotos.net, airliners.net kimi saytlara şəkillərini qəbul etdirib, daha sonra SpotTR üzvlüyü üçün müraciət etmək.

- Öz saytınıza yaradıb, şəhərlərinizle birləşdə şəkillərini de nümayiş etdirmək.

- Spotting mail qruplarına qatılmaq. Hazırda sizi məlumatlaşdıracaq bir çox mail qrupu var. Artıq spotting qruplarının da twitter hesapları var.

- Çamadanınızı toplayıb, bir təyyarəyə minib, dünyanın başqa yerlərindeki aeroportlarda spottinglə məşğul ola bilərsiniz. Bu şəkildə dünyada məqyasında bir çox hobbiniyi paylaşan yeni dostlar əldə edə bilərsiniz. Hər il bir çox fərqli ölkədən spotter İstanbullu bu məqsəd üçün gəlməkdədir.

7 - Faydalı olun.

Xobbinizi icra edərkən gözüñüzə qeyri-adı nəsə görünəndə yetkililərə xəber verməyi unutmayın. Dünyada dəfələrlə spotterlər tərəfindən müşahidə olunan və xəber verilən tecili durum və s. hadisələr yaşayın. Hətta bəzi Qərb ölkələrində spotterlər dövlət tərəfindən rəsmi müşahidəçi ünvanı verilməklə və qeyri-adı, şübhəli hadisələri qeyd etməsi, yetkililərə məlumat verməsi gözlənir. Eyni zamanda quşlar və heyvanlar hava nəqliyyatı üçün təhlükəli olduğundan aeroport yetkililəri durumun fərqli olmaması halında onlara xəber vermənin faydalı olə biləcəyini deyir.

Ümumiyyətlə, havacılıqla maraqlananlar təyyarələr icad təyyarərə fotoqrafları qrupu var. Bunlar "Bosphorus Spotting Team", "Spottr" və "Anatolia Aviation Spotters" qruplarından. Ümumi aktiv təyyarə fotoqraflarının sayı isə 30-dan azdır. Bu sayın azlığı və ölkədə hobi mədəniyyətinin sözün tam mənasında yerləşməmiş olması təyyarə fotoqraflarını pis vəziyyətdə qoyan basilika səbəblərdir. Türkiyədə hələ bir qanuni zəmine oturdulmamış olan təyyarə fotoqrafıq yalnız bir neçə nöqtədə rahatlıqla gerçəkləşdirilə biləcəkdir. Bunlardan ən çox bilinən Atatürk Aeroporto çevrəsində bölgə və Flyinn alış veriş mərkəzinin balkonudur. Bu nöqtələr ilə təxminen minden artdıq xarici təyyarə fotoqrafiq elməkdədir. Bir digər önemli mərkəz isə Antalya Aeroportudur. Yaz mövsümündə mil-

ediləndən bəri onları təqib edir. Amma təyyarə fotoqraflığı 20-ci əsrin ikinci yarısından etibarən bir hobi olaraq qəbul edilib. Texnologiya və qaynaqların inkişafı isə bu hobbini əhəmiyyətli dərəcədə inkişafını təmin etdi. DSLR fotoaparatlari, internet saytları insanların bu hobbini daha komfortlu və keyfiyyətli şəkildə icra etməsinə yardımçı olub. Məsələn, flightradar24.com, flightaware.com kimi saytlar təyyarə fotoqraflarının təyyarəleri anlıq təqib etməsinə imkan yaratmaqdadır. Bunun xaricində airliners.net, jetphotos.net kimi saytlar da dünyada hər yerindəki təyyarə fotoqraflarının şəkillərini yayımlayaraq xobbini bir addım irəliye aparıblar.

Təyyarəni müşahidə edənlər bir təyyarəni bir çox fərqli əzəlliyi ilə ayırd edə bilir. Məsələn, motorun gücü, qanadın şəkli, burun və ya quyruq quruluşu kimi ayırdıcı əzəlliliklər başlıca müşahidə edilən hissələrdir. Bütün bu əzəlliliklər müşahidə edən təcərübəli bir təyyarə fotoqrafi təyyarə modelini sənayelər içinde anlaya bilir.

Qonşu Türkiyədə təyyarə fotoqraflığının başlanğıcı 21-ci əsrin ilk illərinə təsadüf edir. Bu tarixlərdən əvvəl çəkiliş şəkillərinin bir çoxu, sadəcə, təyyarə marağından qaynaqlanan, müəyyən bir nizam-intizam çərçivəsində çəkilməmiş şəkillərdir. Amma 2010-cu ilənən sonra yavaş-yavaş xobbi yayılmağa başlayıb və müxtəlif fotoqraf qrupları ortaya çıxıb. Türkiyədə bilinən yalnız bir neçə professional və aktiv

yonlarda turistin axın etdiyi şəhərə əzəlliklə Cənubi Avropa, Qərbi Avropa, Baltikyanı ölkələr və Rusiyadan fərqli təyyarələr gelməkdədir. Bu da Antalyanı təyyarə fotoqrafları baxımdan bir cəzibə mərkəzi halına getirib. Ətrafi kəndlərlə əhatə olunub və bu, kəndlərdəki insanlar da təyyarə fotoqrafları ilə dostlaşmış duruma geliblər.

Müşahidə növləri

Bəzi müşahidəçilər sadəcə müşahidə edib, qeydiyyat apardıqları halda bir çoxu da həm müşahidə aparıb, həm də təyyarələrin şəkillərini çəkməkdədir. Bəziləri sadəcə hərbi təyyarələri, iş jetlərini, helikopterləri və ya ticari hava yolu təyyarələrini ayrı-ayrı müşahidə etməyi tərəfən, beziləri də hər cür hava nəqliyyat növünü ayırd etmədən təqib etməkdədir. Belə ki, bir çox təyyarə fotoqrafi fərqli təyyarələr görmək üçün minlərə kılometr məsafə qət edib, seyahət gerçəkləşdirir. Bu təqibi edərkən də hava nəqliyyat vasitələrinin kodlarını, təsim təxislərini, fərqli boyamalarını, loqolarını və sair gözönünde saxlayırlar. Bununla paralel 11.000 metr yüksəkdən keçən təyyarələri teleskop lenslər və bəzi yaxınlaşdırma, inkişaf etdirici elektron vasitələrlə çəken müşahidəçilər də var. Bu tip müşahidə əsasən Polşada dərəcədə çox müşahidə edilir.

Dünyanın müxtəlif yerlərində təşkil edilən hava şouları təyyarə fotoqraflarının maraqlı təqib etdiyi aksiyalarıdır. Bəziləri xalqa qapalı, bəziləri isə xalqa açıq təşkil olunur. Yeni istehsal edilən təyyarələrin sərgilənməsi, fərqli akrobatic uçuşlar kimi fealiyyətləri öz içində həyata keçirir.

Qanuni tənzimləmələr

Dünyanın bir çox bölgəsində təyyarə fotoqraflığı qanuni bir zəməne oturulmuş deyil. Ancaq sürətlə yayılan bir məraqlıdır. Maraqlı edənlərin sayıının sürətlə artması və yayılması ilə birləşdə dəha da bilinən bir hala gelib. Belə ki, Avropanın bir çox aeroportlarında təyyarə fotoqraflarına aynımış cəkim nöqtələri və müşahidə teşrasları mövcuddur.

Bəs Azərbaycanda bu sahə ilə məşğul olan var mı? "Azərbaycan Hava Yolları"nın (AZAL) mətbuat xidmətinin rehbəri Paşa Kəsəmənski "Yeni Müsavat" açıqlamasında bildirdi ki, bu günə qədər təmsil etdiyi qurum Heydər Əliyev Beynəlxalq Hava Lima-

Bakıda adam oğurluğu ilə məşğul olan dəstə üzvləri tutuldu

Göyçayda toyda qan töküldü: sahibkar müfəttiş qohumunu bıçaqladı

Göyçay rayonunda toy mərasimində qohumlar arasında baş verən dava qanla nəticələnib. APA-nın xəbərinə görə, hadisə noyabrın 12-də gecə saatlarında rayonun Ceyirli kəndindəki "Şirvan" şadlıq sarayında qeydə alınıb.

Ceyirli kənd sakini, 1977-ci il təvəllüdü Vəlibəyov Bəhrəz Bəylər oğlu qardaşı oğlunun kiçik toy mərasimi zamanı əmisiinin nəvəsi və qonşusu olan 1994-cü il təvəllüdü Babayev Deyanət Ədalet oğlu ilə şəxsi münasibətlər zəminində dava edib. Bəhrəz Vəlibəyov üzərindəki bıçaqla Deyanət Babayevə xəsarat yetirib. O, təcili olaraq Göyçay Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına aparırlaraq emalıyyat olunub. Həkimlərin sayı nəticəsində onun həyatı xilas edilib.

Faktla bağlı Göyçay Rayon Polis Şöbəsi tərəfindən araşdırma aparılıb.

Qeyd edək ki, Bəhrəz Vəlibəyov sahibkar, Deyanət Babayev isə "Avtomobil Yollarının Mühafizə Xidməti" MMC-nin əməkdaşıdır.

Apteklərdə reyd - əczaçı həbs edildi, müdir axtarışa verildi

Bakı Şəhər Prokurorluğu və şəhər Baş Polis İdarəesi tərəfindən paytaxtda fəaliyyət göstərən apteklərdə güclü təsir edən dərmanların qanunsuz satılmasına dair kütülevi informasiya vasitələrində yayımlılmış məlumatlarla əlaqədər zəruri tədbirlər həyata keçirilməkdədir.

Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətindən musavat.com-a verilən məlumatda görə, "Best Pharma" MMC-ye məxsus Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Şərifzadə küçəsi 148 ünvanında fəaliyyət göstərən aptekde işləyən Natiq İsmayılovun həkim resepti olmadan narkotik vasitələrə və ya psixotrop maddələrə aid olmayan güclü təsir edən maddə hesab edilən tramadol 225 mq-lik tərkibli "Royal" adlı və preqobalin tərkibli "Paden" adlı 7 ədəd həbi qanunsuz satmasına əsaslı şübhələr müəyyən edildiyindən noyabrın 11-də Bakı Şəhər Prokurorlığında faktə görə Cinayət Məcəlləsinin 308.1 (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə) və 240.2.2-ci (təkrarən narkotik vasitələrə və ya psixotrop maddələrə aid olmayan güclü təsir edən maddələri qanunsuz satma) maddələri ilə cinayət işi başlanılmışdır.

Aparılmış təxirəsalınmaz istintaq-əməliyyat tədbirləri zamanı qeyd edilən aptekə baxış keçirilərən 42 ədəd hər biri 300 mq olan "Lyrica pfizer" həbləri, güclü təsir edən dərmanların dövriyi-yesi ilə bağlı qeydiyyat dəftərləri, təhlükəsizlik kamerasının yadlaşdırılmış aşkar edilərək maddi sübut kimi götürülüb.

Istintaqla həmçinin aptekdə güclü təsir edən dərman vasitələrinin ayrıca satıldığı, həmin dərmanların pulunun ayrıca yığılması, qeyd olunan dərman vasitələrinin aptekdə xüsusi hazırlanmış gizli yerde saxlanılması müəyyən olmuşdur və həmin yerden 40 min manatdan artıq dəyəri olan müxtəlif tərkibli güclü təsir edən maddələr aşkar edilərək götürülüb.

N.İsmayılov iş üzrə Cinayət Məcəlləsinin 240.3.2-ci (narkotik vasitələrə və ya psixotrop maddələrə aid olmayan güclü təsir edən maddələri qanunsuz satma, külli miqdarda tördidlilikdə) maddəsi ilə təqsirləndirilen şəxslərindən şəxs qismində cəlb olunaraq ona qeyd edilən maddədə nəzərdə tutulan ittihad elan edilməklə məhkəmənin qərarı ilə barəsində həbs-qətimkən tədbiri seçilib.

Bundan başqa, aptekin faktiki rəhbəri İlham Yusifovun Cinayət Məcəlləsinin 308.1 və 240.3.2-ci maddələri ilə iş üzrə təqsirləndirilen şəxs qismində cəlb edilməsi barədə qərar qəbul edilmiş, lakin sonuncu istintaqdan gizləndiyi üçün barəsində axtarış elan edilib.

Hazırda güclü təsir edən maddələrin qanunsuz dövriyyəsində iştirak edən digər şəxslərin dairəsinin müəyyənləşdirilərək cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmalı istiqamətində zəruri istintaq-əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

□ Musavat.com

Elan

Niftəliyev Nurəddin Əmrulla oğluna Fövqəladə Hallar Nazirliyi tərəfindən verilmiş iş vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Daxili işlər orqanları əməkdaşlarının yüksək peşəkarlıqla həyata keçirdikləri növbəti uğurlu əməliyyat tədbiri nəticəsində şəxsiyyətin azadlığı və ləyaqəti əleyhina olan adam oğurluğunu cinayəti törətməkdə təqsirli bilinən ciyənətkar dəstənin üzvləri zərərsizləşdirilib.

Bu barədə DİN-in mətbuat xidməti melumat yayıb.

Bele ki, cari ilin noyabrın 8-də Bakı şəhər sakini Bala-bəy Məmmədov Nərimanov Rayon Polis İdarəesine (RPI) müraciət edərək bildirib ki, Binnəqədi rayonunda qardaşları ilə birlikdə olarkən borcu olduğunu Rövşən Əmirxanlı Rasim və Orxan adlı şəxslərlə birlikdə onların qarşısını kəsib zorla maşına oturdub hədə-qorxu gəldikdən sonra Akademik H.Əliyev küçəsində qardaşı Rüfət Kəngərlini girov götürərək özləri ilə aparıblar.

Həmin şəxslər B.Məmmədovla əlaqə saxlayaraq qardaşının azad olunması müqəbəlində ilkin olaraq 1000 manat tələb ediblər. Pulu verməyəcəkləri təqdir-

də isə qardaşını qətlə yetirəcəklərini bildiriblər.

Nərimanov RPI əməkdaşları tərəfindən həyata keçirilən təxirəsalınmaz əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində hadisəni törətməkdə şübhəli bilinən əvvəller dəfələrle məhkum olunmuş Rəsim Ramazanov, Rövşən Əmirxanlı və Orxan Ağalı saxlanılıb.

Qeyd edək ki, dəstə üzvləri R.Kəngərlini oğurlayıdan sonra onu səhərə qədər R.Ramazanovun Bilecəri qəsəbəsində yerləşən kirayə yaşıdı. evdə saxlayıblar.

Saxlanılan şəxslərdən R.Ramazanovun üzərinə baxış zamanı 1 ədəd idman təpançısı, 1 ədəd gözyaşardıcı qaz balonu, 2 ədəd bıçaq, 20

ədəd "Fenadiazepin", 20 ədəd "Tramadol", 9 ədəd "Contromal", 2 ədəd "Gerica" psixotrop hebləri hebləri, eləcə də 2.031 qram heroin, R.Əmirxanlıdan ise 2.931 ram heroin aşkar olunaraq götürürlər.

Faktla bağlı Nərimanov RPI-nin İstintaq Şöbəsində Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə cinayət işi başlanılıb, zəruri istintaq hərəkətləri və əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

Sosial şəbəkələrdə gəncləri tələyə salanlara ağır cəza verildi

Sosial şəbəkələr vasitəsilə gəncləri kafeyə görüşə çağırıb, onları hədəleyərək pul alan şəxslərin məhkəməsi keçirilib. Musavat.com xəbor verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində quldurluqda təqsirləndirilən İsmayılov Meybullahov, Rəhim Rəhimov, Elnur Balakiyev, Rakif Xəlilov, Asımən Məmmədov və Arifə Musayevanın cinayət işi üzrə məhkəmə iclası davam etdirilib.

Hakim İrda Həsənzadənin sadriyli ilə keçirilən prosesdə hökm oxunub. Hökmə əsasən İ.Meybullahov 10 il 6 ay, R.Rəhimov 10 il 6 ay, Elnur Balakiyev 10 il 3 ay, R.Xəlilov 14 il, A.Məmmədov 10 il 6 ay və yetkinlik yaşına çatmayan A.Musayeva isə 10 il müddətindən azadlıqdan məhrum ediliblər.

A.Musayeva barəsində Cinayət Məcəlləsinin 70-ci (şərti) maddəsi tətbiq edilməkə şərti cəza təyin edilib. O, məhkəmə zəlindən azadlığa buraxılıb.

İttihama görə, təqsirləndirilən şəxslər sosial şəbəkələr vasitəsilə gəncləri Bakıda kafeyə çağırıb, onları külli miqdarda hesab ödəməye məcbur ediblər. Bu cür cinayət əməlləri barədə sosial şəbəkələrdə genis məlumatlar paylaşılırlı. Daha sonra vətəndaşların müraciətləri əsasında Səbəylə Rayon Polis İdarəesinin İstintaq Şöbəsində cinayət işi başlanılıb.

İstintaq əməliyyatları nəticəsində dəstə üzvləri - Salyan rayon sakini, əvvəller məhkum olunmuş 1984-cü il təvəllüdü R.Xəlilov, Bakı şəhər sakini, 1978-ci il təvəllüdü İ.Meybullahov, Yevlax rayon sakini, 1986-ci il təvəllüdü R.Rəhimov, Bakı şəhər sakini, 1988-ci il təvəllüdü E.Balakiyev, Naxçıvan MR sakini, 1989-cu il təvəllüdü A.Məmmədov və yetkinlik yaşına çatmayan, yəni 2000-ci il təvəllüdü, Salyan rayon sakini A.Musayeva tutulublar. A.Musayeva barəsində polisin nəzarətine verilmə qərarı çıxarılb, digər şəxslər isə həbs ediliblər.

Qeyd edək ki, təqsirləndirilən şəxslərdən A.Musayeva ilk iclasda həbs edilib. Buna səbəb çağırıldığı halda prosesə gəlməmiş olub. Elnur Baxşıyev barəsində polis nəzarətine verilmə qətimkən tədbiri seçilmişdi. O, hökm elan edildikdən sonra məhkəmə zalında həbs edilib.

□ İlkin MURADOV

Bakıda 16 və 17 yaşlı balıqçılardan faciəsi

Noyabrın 11-de Xəzər dənizində batan və 1 gün sonra meyitləri tapılan 2 nəfərin adları məlumat olub. Lent.az xəbor verir ki, qayıqla Pirallahi rayonu ərazisindən açıq dənizə çıxan şəxslər Cilov adasının sakinleri - 17 yaşlı Fikret Hüseynzadə və 16 yaşlı Seyran Qurbanov olub. Onlar balıq tutmaq üçün dənizə gediblər və dalgı şoraitində, həm də təcrübəsizlik səbəbindən qayığı çeviriblər.

Qeyd edək ki, gənclərin axtarışına FHN-in dalğıc-xilasediciliyi ilə yanaşı, SOCAR-in gəmiləri də cəlb edilib. Onların ikisini də meyiti tapılaraq sudan çıxarılbı.

Kisilər!!! Diqqət!!! Axırıncı sans!!!

Əgər sizə Azərbaycanda, xaricdə kömək edə bilməyiblərsə onda Dr Vaiz Səmədov sizə komək edə bilər

- * Cinsi zəiflik
- * Cinsi marağın azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı
- * Toy gecəsinin ugursuzluqları
- * Prostatitlər (vəzin böyüməsi)
- * Prostat vəziniñ düyünlü adenoması
- * Sonsuzluq
- * Sidik aktaların pozulmaları
- * Gərginlik, yuxusuzluq, yaddaşın pozulması və digər kişilərin şikayətləri.

Oğlan usaqlarında və yeniyetmələrdə

- * Enurez saçların Tökülməsi,
- * Sizanaqlar,
- * Cinsi orqanların inkişafından geri qalması 8-10 yaşından sonra.

Doktor V.Səmədova saat 11:00-dan sonra, (050) 213-88-05 nömrəsi ilə əlaqə saxlamaq olar.

Həkimin TV çıxışlarını youtube.com və facebook.com-da izləyə bilərsiniz.

Noyabrin 12-de gecə saatlarında İran-Iraq sərhədində 7,4 bal gücündə zəlzələ baş verib. İran-Iraq sərhədində baş verən zəlzələ Azərbaycanda da hiss edilib. Belə ki, İrandakı zəlzələ sərhəd rayonlarında, Naxçıvan, Lerik, Lənkəranda 2-3 bala qədər hiss olunub. Bu isə əhalini təşvişə salıb.

Əhali yenidən zəlzələ olağanından ehtiyat edir. Ümumiyyətə insanlar arasında belə bir iddialar dolaşır ki, İran-Iraq sərhədində baş verən zəlzələ Azərbaycandakı zəlzələ ocaqlarını oyada bilər. Deyilənlərin nədərcədə həqiqətə uyğun olduğunu öyrənmək üçün Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzinin baş direktoru Qurban Yetirmişli ilə əlaqə saxlaşdır. Q.Yetirmişli İran-Iraq sərhədində baş verən güclü zəlzəlenin Azərbaycandakı zəlzələ ocaqlarının oyanmasına təsir edə bilməyəcəyini bildirdi: "Azərbaycan üçün zəlzələ qorxusu yoxdur. İnsanlar rahat olabilirler. İran İraq sərhədində baş verən zəlzələlər Azərbaycandakı heç bir zəlzələ ocağına təsir edə bilməz. Azərbaycanın zəlzələ ocaqlarında hazırlı mühüm aktivlik müşahidə olunmur. Xırda və zəif hiss edilən zəlzələlər isə mütəmadi baş verir və bu normaldır. İranda isə hazırlı zəlzələ ocağında proses davam edir və avtosokollar bir müddət davam edəcək".

Milli Ekoloji Proqnozlaşdırma Mərkəzinin rəhbəri, ekoloq Telman Zeynalov bildirdi ki, zəlzələni öncədən yalnız heyvanat alemi hiss edə bilər: "Zəlzələnin olacağını öncədən texmin etmək mümkün deyil. Heç avadanlıqlar da zəlzələnin baş verəcəyini hiss etməz. Avadanlıqlar ancaq 15-20 dəqiqə əvvəldən xəber verməye başlayır. İran İraq sərhədində baş verən zəlzələlər ölkəmizə toxunmayaq. Çünkü ora başqa zonadır, biz başqa zona. Biz şimala doğrudır, zəlzələ olan yer bizim

İrandakı güclü zəlzələ Azərbaycanda təlas yaratdı

Qurban Yetirmişli: "Azərbaycan üçün zəlzələ qorxusu yoxdur"

bölgəyə aid deyil. Bize Böyük Qafqaz, Kiçik Qafqaz və Talyış dağları aiddir. Talyış dağlarında zəlzələ baş verməyib ki, bizə də toxunsun. Türkiyənin də ancaq qərb hissəsində bu hiss olunub. Zəlzələnin təbii və ya sünü, yəni tektonik silahlarda töredilmiş zəlzələ olduğunu heç kim bilməz. Orada yaşayan alımlar, hətta sadə vətəndaşlar görsələr ki, it, pişik özüne yer tapa bilmir, olduğu yerden həmişə qaçırsa, deməli, zəlzələ gözlənilir. Camaat həmin ərazini tərk etməlidir. Yox, əger canlı ələm bunu hiss etmirsə, demək ki, bu sünü zəlzələdir. Çünkü zəlzələni heyvanat alemi bir həftə əvvəldən hiss edir ki, nəsə hərəkəti olacaq. Bimizlər deyir ki, zəlzələnin qarşısını ala biləcəyik, bunu

öncədən hiss edən cihazlar icad olunur. Bu boş söhbətlərdir. Heç bir dövlətin gücü zəlzələnin qabağınlığına çatmaz". Qeyd edək ki, zəlzələ olağanlığını düşündürkədə insanın ağlına her il təkilmekdə davam edən hündürmərtəbəli binaların tələyi ilə bağlı nigaranlıqlı gəlir. Mütəxəssislər zəlzələ olmayacağının desələr də, bu nə vaxtsa baş verə bilər. Bəs bu zaman son 10-15 ilə təkilen bu binaların tələyi necə olacaq? İçində minlərlə insanların yaşadığı bu binalar neçə bal gücündəkən zəlzələye düzülmüşdür?

Daşınmaz əmlak bazarı üzrə ekspert Nüsrət İbrahimov: "Azərbaycanda təkilen binalar 9 bal gücündə zəlzələyə hesablanaraq tikilib. Əsas zəlzələnin

verir. Amma bu binalarla bağlı bir məsələ var ki, zəlzələ baş verən zaman bina uğmasa belə pəncərələr qırıla, binanın üzlük astarı söküle bilər. Amma binaların özünə əsaslı nəsə olacağına inanmirim. Ola bilə ki, 8 bal gücündə zəlzələ baş verəsə, bu binaların qırmızı kərpicdən tikilən hissələri, üzlük astarı, pəncərələri dağlıslı. Amma bir məqam da var. Məsələn, 8-9 yox, 5-6 bal gücündə zəlzələ baş verisin və bu beş dəqiqə davam etsin. Bu zaman bu binalar dağlıslı bilər. Yaxşı olar ki, 9 bal gücündə zəlzələ olsun, qısa müddət olsun, neinki 6 bal gücündə uzun müddətli. Qısa müddət dekləkde bir dəqiqə və ondan az müddəti nəzərdə tuturuz". □ Günel MANAFLI

baş vermesi deyil, onun sirkələnmə müddətidir. Sirkələnmə müddəti çox olarsa, istenilən binanı, tikilini dağda bilər. Əgər sirkələnmə müddəti az olarsa, bu binaya təsir edə də bilər, etməyə də. Azərbaycanda sovet dövründə hündürmərtəbəli binalar 8 bala hesablanırdı, müstəqillik dövründə isə 9 bala hesablanaraq tikilir. Bu tikililəri Fövqəladə Hallar Nazirliyinin müvafiq qurumu 9 bal gücündə zəlzələyə davamlı olub-olmadığını yoxlayır və buna dair sənəd

Məhərrəmlik niyə 60 gün çəkir?

Məlum olduğu kimi, bu ilin sentyabr ayının 22-dən başlayaraq İslam dünyasında Məhərrəmlik başlayıb və müsəlmanlar 14 əsr öncə Kərbəla faciəsində şəhid olan İmam Hüseyin(ə) və tərəfdarlarına matam saxlayır. Bu il Aşura günü oktyabrın 1-na, İmam Hüseyinin şəhadətinin qırxinci günü noyabrin 9-na tosadüf etdi. Oktyabrın 21-dən isə Məhərrəmlik əyyamının ikinci ayı olan Səfər ayı başlayıb. Hazırda Səfər ayımı yaşayırıq və bu ay noyabrin 19-da başa çatacaq. Beləliklə, Məhərrəmlik ayı ənənəvi olaraq 60 gün davam edəcək.

Məhərrəmlik ayı niyə 60 gün çəkir? Bu sualın cavabı bəziləri üçün məlum deyil. Qeyd edək ki, Məhərrəm ayı müqəddəs aylardan biridir. Bu ay Peygəmbərin buyurduğu kimi, mühərbiələrin qadağan olunduğu aylardır biridir. Lakin Məhərrəm ayının 10-cu günü İslam tarixine Aşura günü, İmam-Hüseyin əleyhissəlam və Əhli-Beyt tərəfdarlarının haqqı uğrunda şəhadətə yetişdiyi gün kimi daxil olub. Aşuranın qırxinci günündən sonra 10 gün də Səfər ayı üçün matəm günü hesab olunması da öz mənası var.

İlk önce qeyd edək ki, Səfər sözünün mənası (sifr) boşluq deməkdir. Belə ki, Məhərrəm ayında mühərbiə etməkdən çəkinən ərəb tayfları Səfər ayından başlayaraq öz münəqşələrinə davam edib, mühərbiələr üçün hazırlıqlara başlayıblar. Bəzən bu ayı nəhs ayı kimi də qəbul edirlər. Lakin dini ekspertlər qeyd edir ki, bu inancın dini əsası yoxdur.

Səfər ayında İslam aləmində çox mühüm hadisələr baş verib. Səfər ayının 1-i Siffeyin döyüşünün başlanması, 5-i Həzəret Rüqəyyənin şəhadəti, 9-u Əmmər Yasirin Siffeyində şəhid olması, 20-si İmam Hüseyinin şəhadətinin "Ərbəin" (40 mərasi) günüdür. Səfər ayının 28-də isə Həzəret Məhəmməd peyğəmbər (s.e.s) və İmam Həsənin (ə) şəhadət günüdür. Bu səbəbdən də adətən Səfər ayının "Ərbəin" dən sonrakı 10 günü da matəm günləri olaraq qəbul olunur.

Qeyd edək ki, müsəlmanlar, xüsusən də şie məzhebinin nümayəndələri matəm ayları sayılan Məhərrəm və Səfər aylarında toy və şənlilik mərasimləri keçirməkdən imtina edirlər.

□ XALIDƏ

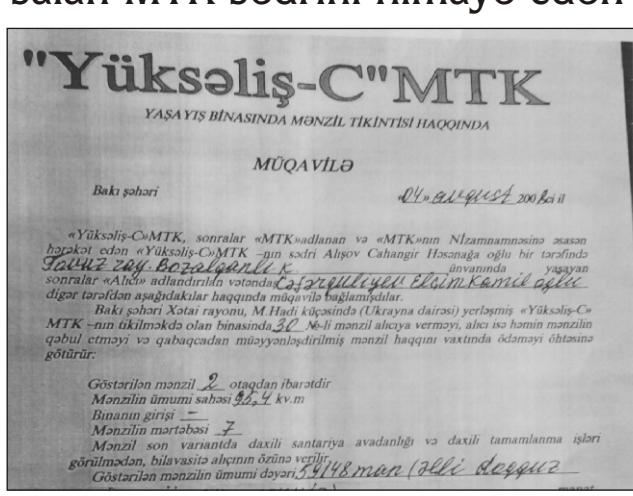
"Yüksəliş-C" MTK sədrinin 26-ci dələduzluğu da üzə çıxdı

Cahangir Alişov 2008-ci ildə 70 min manata alınan evi 2017-ci ildə başqa bir şəxsə satıb; vətəndaşı dövlətdən narazı salan MTK sədrini himayə edən kimdir?

"MTK işi"nə qarışan "Yüksəliş-C" MTK-nin sədri Cahangir Alişovun daha bir dələduzluğu üzə çıxb. Redaksiyamıza müraciət edən Tovuz rayon, Bozalqanlı kənd sakini Elçin Kamil oğlu Cəfərquliyev deyir ki, 4 avqust 2008-ci ildə Bakı şəhəri, Xətai rayonu, M.Hadi küçəsində yerləşən "Yüksəliş-C" MTK sədri Cahangir Alişovdan 16 mərtəbəli binamın 7-ci mərtəbəsində, 30 sayılı 2 otaqlı 109 kvadrat metr mənzili müqavilə və müvafiq sənədləşmələr əsasında alıb.

"İllik olaraq 2008-ci ilin avqust ayında 30 min manat nağd pul ödənişi etdim. Yerde qalan vəsaiti müvafiq ödəniş qrafikini qabaqlamaqla 2013-cü ilə qədər tam ödədim. Ümumilikdə mənzil üçün Cahangir Alişova 70 min manat pul ödəmişəm. Ödənişlə bağlı müvafiq qəbzələr və maliyyə arayışları MTK-in möhürü təsdiqlənərək mənə satıldı. Hətta bu ilin mart ayında qaz və su sayğacı üçün 700 manat əlavə pul ödənişi istədi, onu da ödədim. Maddi vəziyyətimle elaqədar mənzili bu günə qədər də təmir etdirməmişəm. 11.10.2017-ci ildə mənzilə baxmaq üçün gələrək mənə məlum oldu ki, mənzilimi dələduzluq yolu ilə Lənkəran sakini Həcər Əliyevaya satıblar. Həcər Əliyevanın dediyinə görə, mənzili onlara 53 min manata satıblar".

E.Cəfərquliyev deyir ki, mə-

min 340 manat;
10. Kərimov Şakir - 66 min 553 manat;
11. Qasimov Zərrintac - 42 min 280 manat;

12. İsmayılov Kamran - 27 min 200 manat;

13. Babayev Səxavət - 28 min 400 manat;

14. Səbzəliyev Qalib - 38 min 160 manat;

15. Ömerli Hüseyin - 58 min 720 manat;

16. Qasimov Çingiz - 28 min 400 manat;

17. Qasimov Çingiz - 33 min 440 manat;

18. Qəmbərov Səxavət - 47 min 700 manat;

19. Bağırov Fəxrəddin - 50 min manat;

20. Muradova Esmira - 42 min 240 manat;

21. Əliyev Zaur - 9 min 215 manat;

22. Qarayeva Yegane - 25 min manat;

23. Faiq - 25 min manat;

24. Əhmədov Tariel - 368 min manat;

25. Əliyeva Mətanət - 3 min 680 manat;

26. Kərimov Şakir - 53 min 907 manat;

27. Məmmədov Eldar - 85 min 144 manat;

28. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

29. Bərxudayeva Könül - 40 min 800 manat;

30. Fərzullayeva Səbinə - 22 min 144 manat;

31. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

32. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

33. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

34. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

35. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

36. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

37. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

38. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

39. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

40. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

41. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

42. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

43. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

44. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

45. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

46. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

47. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

48. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

49. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

50. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

51. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

52. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

53. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

54. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

55. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

56. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

57. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

58. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

59. Məmmədov Eldar - 40 min 800 manat;

60. M

ÜSAVAT

Son səhifə

N 236 (6850) 14 noyabr 2017

Qadın qısqancırsa, görmə qabiliyyəti zəifləyir

Alimlər müeyyən-leşdiriblər ki, qısqanc olmaq hissi qadınların birbaşa şəkildə görmə qabiliyyətlərinə mənfi təsir edir. ABŞ-in Delaver İnstitutu tərəfindən aparılan araşdırımlar zamanı çox məraqlı nəticələr qeydə alınıb. Müeyyənləşdirilib ki, qısqanc olan qadınlar o dərəcədə mənfi emosiyalara qapılırlar ki, axtardıqları əşyaları belə tapmaq iqtidarında olmurlar. Laboratoriya şəraitində aparılan təcrübədə yanaşı, lakin ayrı-ayrı kompüterlərin arxasında oturan cütüklər iştirak ediblər. Təcrübədə iştirak edən qadınların vəzifəsi sürətə bir-birini dəyişən təbiət təsvirlərinin fonunda ara-sıra yer alan emosiyalara mənfi təsir göstərən kadrları yox etməyə cəhd göstərmək olub.

Kişilər isə ekranada cəlbedici təsvirleri seçməli idilər. Bu anda eksperimenti aparan əsas mütəxəssis qadınlara kişilərin fotolarındaki qadınların xərici görkəmlərinə qiymət verdiklərini açıqlayıb. Eksperimentin sonunda isə qadınlar öz sevgililərinin digər qızları qiymətləndirməsini eșitməyin nə dərəcədə ağır olduğunu söyləyiblər. Məlum olub ki, daha çox qısqanlıq nümayiş etdirən qadınlar onlara tapşırılan şəkilləri tapmaqdə çətinlik çəkiblər. Qısqanlıq və "korluq" hissələri isə qadınların öz sevgililərinin digər qızlara qiymət verməsini fikirləşdikləri an üst-üstə düşüb. Mütəxəssislər bildiriblər ki, məhz bu təcrübə sosial münasibətlərə həqiqətdə qəbul olunanlar arasında six əlaqələrin mövcudluğunu sübut edir.

yil. Yaponiyada daha önce bazara çıxarılan, amma uğur qazanmayan bir saq-

qız markası da çeynənləndə eyni təsir gücünü yaradırdı.

Əgər gözəlsinizsə, həyatdan daha çox zövq alacaqsız

Ingiltere və İsrail universitetlərinin aparıldığı birgə araşdırma-yaya görə, gözəl insanlar daxidirci olur. Türkiyə mətbuatının verdiyi xəbəre görə, tədqiqat qrupunun üzvü olan Lihli Sandel-Kaspi elmi araşdırma barədə jurnalistlərə açıqlama verib: "Gözəl insanlar şəraitə və qayda-qanunlara daha çox bağlı olurlar. Daha az cəzibədar insanlar isə azad həyat tərzini seçirlər. Bu-na görə de gözəl və cəzibədar insanlar həyatdan daha az zövq alırlar. Cox gözəl qadın və kişilər başqalarını daha az vecinə alan, daha soyuq və ekoist olurlar".

Araşdırma nəticəsində bəlli olub ki, gözəl olmayan insanlar gözəl insanlarla müqayisədə daha istiqanlı və mehriban olurlar.

Sosial şabakədə izləyici satışı...

Cində yerləşən "tik" fabriki müeyyən məbləğ qarşılığında təqibçi və "layk" satışı həyata keçirir. İHA-nın xəberinə görə, 10 minə yaxın telefonun eyni anda bəyənmə və təqib funksiyasını icra etdiyi "tiklama" fabrikində təqibçi sayı saniyələr içinde minlər qədər arta bilər. Cindəki bu fabrikdən çəkilən görüntülərdə bütün sosial media hesabları müeyyən məbləğ qarşılığında bəyənilir və ya təqib edilir. Bunu-nla da kifayətlənəyən fabrik istəyə uyğun olaraq mobil tətbiqetməni bəyənir və bununla da onu axatarış siyahılarda üst sıralara çıxarır. "Tik fabrikinin" müştəriləri arasında məşhurlar da var, böyük texnologiya şirkətləri də. Onlarla işçi bu fabrikdə telefonlara nəzarət edir. İndi isə qiymətlərə keçək. 1000 instaqram təqibçisi 12 dollara, min twitter təqibçisi isə 10 dollara satılır.

Təsisçi: Rauf ARIFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYXAN

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib,
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmış.
Müəlliflərə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı Şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cı mahallə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elşad MƏMMƏDLİ
Lisenziya N: B 114
SAYI: 5.100

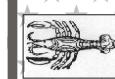
QOÇ - Risk etməkdən çəkinməyin. Onsuz da həyatda hər şeyə bu yolla nail olmuşunuz. Nahar ərefəsində mühüm şəxslərlə görüşünüz gözlənilir. Unutmayın, indi zaman xeyrinizə işleyir.

BÜĞÜ - Ürəyinizcə olan olaylara qarşılaşacaqsınız. Bu kimi hadisələr gələcəyinizi təyin etməkdə sizə yardımçı olacaq. Aile üzvlərinizin ən xırda probleminə də biganə qalmayıñ. Səfərə çıxmayıñ.

ƏKİZLƏR - İkitərəfli əməkdaşlıq üçün münasib vaxtdır. Lakin təşəbbüskarlığı əldən versəniz, uduza bilərsiniz. Çalışın ki, müzakirələrdəki müsahibələriniz sizin rəyinizle heşablaşsa bilsin.

XƏRÇƏNG - İş yerində bəzi xoşagəlməzliliklə rastlaşacağınız güman olunur. Odur ki, narazı qaldığınız məsələləri münaqışa həddinə çatdırıbmamalısınız. Günortadan sonra işlərinizdə dönüş yaranacaq.

ŞİR - Nüfuzunuza güvənməyin. Hər bir müsahibinizlə səda dildə danışın ki, rəqəbat qazanasınız. Üzerinə düşən hər hansı vəzifəni başqalarının hesabına həll etməyə çalışmayın.

QIZ - Daha çox sağlamlığınızı qayğısına qalın. Soyuq əidalər qəbul etməyin. Dünyadan getmişlərinizə dualar oxuyun ki, həyat tərəzinə müsbətə doğru dəyişsin. Gecə başqa evdə qalmayıñ.

TƏRƏZİ - Maraqlı adamlarla rastlaşacağınızdan xəbər verən ulduzlar mövcud problemləriniz həllinə yaxınlaşdığını da istisna etmir. İşdən sonra qohaq çağırılma ehtimalınız böyükdür.

ƏQRƏB - Təmkin nümayiş etdirməsəniz, axşama qədər mübahisəli situasiyalara baş-başa qalacaqsınız. Baş verən hər bir hadisəyə reallığın gözü ilə baxın. Günün ikinci yarısında təzə xəbər eşidəcəksiniz.

OXATAN - Ümumi gərginlik hökm sürdüyündən qeyri-ənənəvi işlərdən yayınmalısınız. Çalışın ki, cılız adamlara görə enerjinizi itirməyəsiniz. Yalnız etibarlı şəxslərlə əlaqə yaradın.

ÖĞLAQ - Ciddi işlərinizin həllini bu günlük təxirə salın. Onsuz da ulduzların düzümü bu istiqamətdə müvəffəqiyyətə yetişəcəyinize təminat vermir. Axşamüstü yaxınlarına baş çəkin.

SUTÖKƏN - O qədər də ürəkaçan gün deyil. Ümumi əhvalinizdə gərginlik və hövseləsizlik nəzərə çarpacaq. Bu amillə nəzərə alıb risk və mübahisələrdən uzaq olmalıdır. Tələsik qərar çıxarmayıñ.

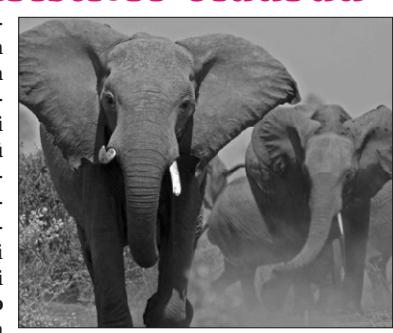
BALIQLAR - Təxminən saat 17-yə qədər ovqatınızın xoş keçəcəyi ehtimal olunur. Həttatı bir qədər aktiv olsanız, şəxsi büdcənizi də artıra bilərsiniz. Fəaliyyət istiqamətlərini genişləndirin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Fil onun şəklini çəkmək istəyən turistləri öldürdü

Zambiyada başı boş gəzən bir fil onun şəklini çəkmək istəyən iki turisti öldürdü. Polis sözçüsü Danni Mvale qəzetçilərə verdiyi açıqlamada deyib ki, Livingstone şəhərində iki əcnəbi turist surf filin şəklini çəkmək istədilər deyə oldular. Turistlərdən

biri 55 yaşındakı belçikalı bir qadın, digəri isə 64 yaşındaki holländiyalı bir kişidir. Cesədlər Viktoriya şəlaləsindən 4 kilometr uzaqlıqda bir tətil bölgəsində tapılıb. Hadisə ilə bağlı istintaq başlanarkən intihar versiyasının üzərində də dayanılib. Turistlərin bunu intihar məqsədi ilə etdikləri də səslənən versiyalar sırasındadır.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Oroskop

Səbuhi Rəhimli